...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 247 (13563) | 1971 оной октябриин 19, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ОКТЯБРИИН ХУБИСХАЛАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ 54

...Хүдөөгэй ажалшад! Хүдөө ...ахыгаа саашадань хүгжөөл... КПСС-эй XXIV съездын ...дхэбэринүүдые амжалтатай ...рэхын түлөө тэмсэгты! Бү... ургамалнуудай ургаса, мал ...лай ашаг шэмэ улам дээшэ...эгты, продукци бүри ехээр ...эн гаргагты! Техникэ, ажа... хүсэ ба материальна хэрэг...нүүдые ашаглалгые улам һай...руулагты!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряан уудһаа).

...Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой комсомол-залуу... түрүү фермын һаалишад Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ...вахтада жагсаһаар үнинэй. Тэдэнэй дунда Федосья Носкова, ...нникова, Лидия Кузнецова, Люба Моисеева гэгшэд илан ...гарна.

...АГ ДЭЭРЭ: Евдокия Петрова һүүлэй хэдэн жэлдэ мүрысөө... зэргэдэ ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҺҮҮЛШЫН ГЕКТАРНУУД

...шэнэ табан жэлэй тү... жэлдэ Мухар-Шэбэрэй ...колхознигууд, совхозуу... ...мэришэд ороохо та... ...ан ургаса абаха гэһэн ...амжалтатайгаар бэе... Үнгэрһэн субботодо та... ...һүүлшын гектарнууд ...ла абтаа.

...эдкомой хүдөө ажахын ...мэхид колхоз, совхо... ...ороһон мэдээнүүдые сог... ...эды шэнээн таряа ам... ...ууһанаа тоолоно.

...айн миллион центнертэ ...ынай ха даа,—гэжэ энэ ...ын главна агроном ... Ефимович Фомин мэ... ...Һэрбөө обёоснай бүхы... ...һэн байбал, миллион ...н үлүүлхэ һэн.

...һанаан гээшэ хэзээдэ... ...» гэдэггүй ха юм даа. ...ажахынууд һүүлэй мэ... ...941 мянга гаран цент... ...н суглуулаа гэхэ гү, ...ар бүриһөө дунда зэр... центнер абтаа. Иимэ ...эа эндэхи колхоз, сов... ...н наашашье хуряагаа... ...а юм.

...таряанай эгээл баян ...«Искра» колхоздо абтаба. ...ы дүн хамта 101 мян... центнер таряа хуряагаа ...али гектар бүриһөө ...центнерһээ үлүүхэн суг... ...Тэрэ тоодо 4150 гектарай тус бүриһөө 19,7 центнер шэниисэ хуряагдаа.

— Энэ жэл манай механизаторнууд, таряашад шангахан шалгалта барижа гараба гээшэ,— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Ефим Васильевич Иванов ехэхэн дабаан дээрэ гараад байһан хүндэл хэлэбэ.—Хабар эртүүр гандан алдаад, намартаа хура бороо орожо, хуряалгада ехэ һаад хүргөө. Хэды тиимэ байбашье, механизаторнууднай шэн зоригтойгоор ажаллажа, бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа гараа. Таряа хуряалгаяа аймаг соогоо түрүүлэн дүүргээд, бусад ажахынуудта туһалаабди.

Үнэхөөр колхозой механизаторнууд мэргэжэл шадабаритай байһанаа харуулаа. Эдэнэр сэлмэг үдэр, час бүхэниие дүүрэнээр хэрэглэжэ, бүхы таряагаа амяарлан хуряажа абаһан байна. Колхозой түрүү комбайнернууд М. И. Рычков, М. К. Горюпов, А. П. Бурдуковский гэгшэд 5—6 мянга гаран центнер таряа суглуулжа абанхай.

Ургаса хуряалгын түрүүшын үдэрһөө хойшо гүрэндэ тарла тушаажа захалаа. Мүнөө эдэнэр 22 мянга гаран центнер таряа худалдажа, түсэбөө 3 мянга гаран центнерээр үлүүлээ.

— Арга боломжоёо хаража үзөөд, энэ жэлдэ бүхыдөө 35 мянган центнер таряа гүрэнэй амбаарта оруулха хүсэлтэйгөөр ажаллажа байнабди,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ лаблаба.

Ажахын гэшүүд нэгэн доро ерэхэ жэлэйнгээ ургасада һаналаа табина. 15 мянга гаран центнер үрэһэн сэбэрлэгдэжэ, түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Энэ үрэһэнэй 6 мянга гаран центнерынь тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй.

100 мянга гаран центнер таряа хуряажа абаһан ажахынуудай тоодо «Забайкалец» совхоз, «Заганский», «Знамя Ленина» колхозууд ороно. Эдэ ажахынууд гектар бүриһөө 16—17 центнер ороохо абаһан байха юм. «Родина» колхозой гэшүүд гектар бүриһөө 18 центнер таряа хуряажа абаһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Таряа хуряалга дээрэ эрхимлэжэ гараһан комбайнернууд эндэ олон. Даб дээрэ гаргагдаһан дүнгэй ёһоор, «Эрдэм» совхозой комбайнер Потап Яковлевич Калашников эрхимлэнхэй. Энэ комбайнер 9600 центнерһээ үлүүхэн таряа хуряажа абаа. Мүн энэ совхозой комбайнер Дондок Раднаевич Раднаев 7 мянга гаран центнер таряа сохижо, баһал түрүү зэргэдэ гаранхай. Эдэнэрһээ «Знамя Ленина» колхозой бэрхэ комбайнер Бато-Мунко Жигмытдоржиев холо гээгдээгүй, мүн лэ 7100 гаран центнер таряа тоог дээрэ оруулһан байна.

Иигэжэ аймагай колхоз, совхозууд ороохо таряагаа хуряажа дүүргээд, үрэһэ хүрэнгэсэ еэбэрлэжэ, гүрэндэ таряа худалдаха социалис уялгаяа бэелүүлхэ, зелёнко, һолоомоёо хуряажа абаха гэжэ оролдожо байнхай. Аймагай алишье ажахыгаар ябахада, тарялан дээгүүр һолоомо һүрилжэ, тюк болгон ябталжа, зелёнко бухаллажа байхань харагдана.

— Гүрэндөө 200 мянган центнер таряа худалдаха гэһэн уялгаяа үглөө мүнөө дүүргэхэеэ байнабди,—гэжэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Г. М. Конег хэлэбэ.—Ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэһэн хүсэд хаагданхай. Ниитын адууһа малда нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ таряа талханай зүйл үгтэхэ байна.

Һайн лэ даа. Иимэ амжалтанууд бэлэхэнээр туйлагдаагүй. Энэмнай аймагай колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдэй бүхэли жэлэй туршада хэһэн ажалай аша үрэ мүн.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

ХОНИДЫНЬ ТАРГАН

Мүнөө үедэ «Первомайский» совхозой 3-дахи отделениин малшад үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэжэ байнхай. Эдэрмэг тосхонһоо зүүн хойно оршодог Дашинима Жамбаловай отарада хүрэжэ ерэбэбди. Эндэ Дашинима Жамбалов өөрынгөө нүхэр Балматай ажахынгаа хонин һүрэгые хэдэн жэлэй туршада таһалгаряагүй хаража байдаг. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгэдэ тэдэнэр зуун эхэ хониһоо 89,3 хүрьга абажа, хонин бүриһөө 3 килограмм 200 грамм нооһо хайшалжа абаһан юм.

— Дашинима Жамбалов манай совхозой эрхим хонишодой нэгэн юм. Дашинимын бэрхые ажалдаа туйлаһан үрэ дүнгынь сүм. гэршэлнэ,— гээд отделениие даагшын уялга дүүргэгшэ нүхэр Сергеев омогорхон хөөрэнэ.

Манай дүтэлжэ ерэхэдэ, нүхэр Жамбалов хонидойнгоо хотон соохиие сэбэрлэжэ, зунай үедэ муудаһан хорёогоо заһан һэльбэнэ.

— Та, ерэхэ үбэлжэлгэдэ хэр зэргэ бэлдэжэ байһанаа манда хөөрэжэ үгыт, — гэһэн асуудал нүхэр Жамбаловта табигдаба.

— Хонидоймнай байха хотон гол түлэб һайн. Бага сагын заһабариие ойрын үдэртэ дүүргэжэ, хурьгадайнгаа байха байра сагаадахабди.

— Мүнөө үедэ манайхин 380 гаран эхэ хонидые хаража, хонин бүриһөө хурьга абаха зорилготой хүдэлжэ байна. Хонид октябриин эхеэр искусственна аргаар ороондо оруулагдаба. Февралиин тэнгһээ хойшо шэнэ түл абахаар хараалнабди, — гээд Дашинима хөөрэнэ.

Байра байдалыень ябажа хараад байхада, яһала һайн гэжэ хэлэхээр. Хуһамаг соо үбһэ, һолоомон асарагдажа обоологдонхой. Бии байгаа арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ шадабал, эндэхи хонишод хараалһандаа хүрэжэ шадахань сохомтой.

Намарай эдэ үдэрнүүдтэ хонишод һүрэгүүдээ таряанай узуурта үдэшэ орой болотор адуулна. Тиигэншьегүй яахаб даа. Хонин бүриһөө хурьга абахын тула хонишон эдэ үдэрнүүдтэ оролдосотойгоор хүдэлжэ байна бшуу.

Д. ХУБИТУЕВ,
манай корр.
Хэжэнгын аймаг.

...ССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ ...ТЭ, ...ССИОНАЛЬНА СОЮЗУУДАЙ ...ДТЭ

...й АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профессиональна ... Соведэй президиумэй тогтоолоор социалис мүрысөөндэ ...р хабаадалсажа, үндэр амжалта туйлаһанайнь түлөө, ... промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэй да..., Буряадай АССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин ...ын предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техни... ...жэлтэд «РСФСР-эй социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» ...гоор шагнагдаба:

... Евдокия Ананьевна — Улаан-Үдын хилээмэнэй комби... ...лмэришэн. **Егорова** Анна Сергеевна — хилээмэнэй 2-хи ...игадир. **Серебренникова** Галина Сергеевна — Селенгин...мэнэй 8-хи заводой бригадир. **Тимофеева** Агафья Марты... ...рбагатайн кондитерска фабрикын бригадир. **Медведев** ...ович — Улаан-Үдын һэрюун унданай заводой кочегар. ... Афимья Артемьевна — Ивалгын кондитерска фабрикын ...эн. **Антипьев** Николай Устинович — Хяагтын пивын за...мэришэн. **Богидаева** Ольга Алексеевна — Үнэгэтэйн ...заводой мастер. **Радионова** Зинаида Корнеевна — Улаан...мэнэй 2-хи заводой бригадир. **Филатова** Пелагея Севостья... Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадай хүдэлмэришэн. **Суха...** ... Иванович — Улаан-Үдын пивын заводой слесарь. **Пше...** ...лина Михайловна — Улаан-Үдын пивын заводой хүдэлмэ... ...ряков Владимир Иннокентьевич — Улаан-Үдын һэрюун ...водой директор. **Воронина** Екатерина Исаевна — Тарбага...терска фабрикын лабораториие даагша.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Н. В. ПОДГОРНЫЙ МОСКВАДАА БУСАЖА ЕРЭБЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный октябриин 16-да Иранһаа Москвадаа бусажа ерээ.

Н. В. Подгорнотой хамта СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин, үдэшэжэ ябалсаһан бусад хүнүүд бусажа ерэбэ.

Шереметьевскэ аэродром дээрэ Н. В. Подгорные нүхэд Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. А. Яснов, А. П. Ляшко, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай Түрүүлэгшэнэр А. П. Шитиков, Я. С. Насреддинова, СССР-эй министрнүүд А. А. Громыко, Н. А. Щелоков, СССР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ А. Ф. Горкин, СССР-эй генеральна прокурор Р. А. Руденко, СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, армиин генерал С. Л. Соколов, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов болон бусад тушаалтад угтаһан байна.

Иранһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Мохаммед Реза Амир Теймур угтагшадай дунда бии байба.

(ТАСС).

А. Н. КОСЫГИН КАНАДА ОШОБО

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Канадын Премьер-Министр П. Э. Трюдын уряалаар Канадада албанай хэрэгээр ошохоёо октябриин 17-до Москваһаа мордоо. Тэрээнтэй хамта Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили, СССР-эй далайн флодой министр Т. Б. Гуженко, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. П. Козырев, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо М. Н. Мисник гэгшэд ошолсобо.

Внуковска аэродром дээрэ нүхэр А. Н. Косыгиниие нүхэд Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, В. Э. Дымшиц, М. Т. Ефремов, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР-эй министрнүүд А. А. Громыко, А. А. Гречко, В. П. Елютин, Н. С. Патоличев, Н. А. Щелоков, Гадаадын экономическа харилсаа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ М. С. Смиртюков, эрдэм ба техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Д. М. Гвишиани болон бусад тушаалтад үдэшөө.

Канадын хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ П. Тротье үдэшэгшэдэй дунда бии байгаа. (ТАСС).

А. Н. Косыгин Канадада ерэбэ

ОТТАВА. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Канадын Премьер-Министр П. Э. Трюдын уряалаар октябриин 18-да албанай хэрэгээр эндэ ерээ.

Советскэ Союзай ба Канадын гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Оттавын Апдендс гэжэ аэропортдо А. Н. Косыгиниие Канадын Премьер-Министр Пьер Эллиот Трюдо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Митчелл Шарп, сенадта правительствые түлөөлдэг ударидагша Поль Мартин, транспортын министр Дональд Джеймисон, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо Эдгар Ричи, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Джон Холстед, Канадаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Роберт А. Д. Форд ба бусад тушаалтад угтаба.

Тундрын ажалшадта —Эхэ ороной шагнал хайра

ПАЛАНА. (Камчаткын область). Корякска национальна округто Ажалай Улаан Тугай орден барюулагдаба. Тундрын ажалшад арадай ажахы болон соёлые хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлаһан амжалтануудайнгаа түлөө иимэ дээдэ шагнал хайрада хүртөө.

Энэ гайхамшаг найрта зорюулагдаһан Корякска национальна округой ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан эндэ болобо. КПСС-эй Камчаткын обкомой нэгэдэхи секретарь Д. И. Качин Корякска национальна округой тугта Ажалай Улаан Тугай орден зүүлгээ, тиихэдэнь зон нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БА ХАНИ БАРИСААНАЙ АША ТУҺАДА

ТОКИО. ТАСС-ай корр. Г. Раховский иигэжэ дамжуулба: Японой баруун эрье шадарай городуудай мэрнүүд ба Совет Дурна зүгэй, Зүүн Сибириин городуудай гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй уулзалга октябриин 16-да Ниигата хотодо болоһон байна. Тус уулзалгада совет талаһаа Хабаровскын, Эрхүүгэй, Находкын, Братскын, Улаан-Үдын горисполкомуудай түрүүлэгшэнэр, япон талаһаа—Японой баруун эрьеын 15 городой, тэрэ тоодо Ниигатын, Акитын, Ямагатын, Канадзавын, Майдзуругай, Нанао ба бусад хотонуудай мэрнүүд хабаадаа.

Уулзалгын үедэ баталан абтаһан хамтын коммюнике дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Хоёр ороной городуудай түлөөлэгшэнэр үгэез ойлголсолгын ба бүтэмжэтэйгөөр зүбшэн хэлсэлгын оршон байдалда совет болон япон городуудай хоорондын хани барисаае, хүршэ ёһоной харилсаа холбооё саашадань бэхижүүлгын, экономическа ба соёлой холбоо хүгжөөлгын асуудалнуудаар, тэрэшэлэн мүнөө сагай городой барилга түсэблэлгын, городуудые ногооруулгын, оршон тойронхиие муухай болгохо ябадалтай тэмсэхэ асуудалнуудаар һанал бодолоо мэдэлсэбэ...».

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ уулзалга болобо

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар манай орон ерээд байһан губернаторнуудай Национальна конференциин түрүүлэгшэ, Миссури штадай губернатор У. Хэрнс толгойлогшотой США-гай губернаторнуудай делегацитай октябриин 15-да уулзаба.

Хөөрэлдөөнэй үедэ М. С. Соломенцев РСФСР-эй гүрэнэй болон ажахын байгуулалта тухай хөөрэжэ үгөө, американ губернаторнуудай һонирхоһон асуудалнуудта харюусаа.

(ТАСС)

„САЛЮТ" ГЭЖЭ СТАНЦИ ДЭЭРЭХИ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ТУРШАЛГАНУУДАЙ ПРОГРАММА ДҮҮРГЭГДЭЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Салют» гэжэ научна станциин замбуулинай замаар ниидэлгэ дүүрэбэ. Замбуулин соогуур удаан ниидэһэн түрүүшын научна лабораториин оньһон түхеэрэлгэнүүдые туршан шалгаха научно-техническэ шэнжэлгэнүүдэй программа дүүргэгдээ. Дэлхэйе тойрон дабшаха хэмэл одоной замһаа буулгаха зорилгоор 1971 оной октябриин 11-дэ «Салют» станцитай түгэсхэлэй харилсаан хэгдээ. Тус станциин замбуулинай зайдахи зүг шэгынь залагдаад, һүүлээрнь тэрэнэй дабшалгые хадуун аалидуулха оньһон түхеэрэлгэ хүдэлгэгдөө. Тиигэһэнэй үндэһөөр энэ станци бууха замдаа, Номгон далайн акваторидо хараалагдаһан район дээрэхи нягта агаар соо ороод, хүдэлхэеэ болиһон байна.

«Салют» гэжэ станциин зургаан һара шахуу соо үргэлжэлһэн ниидэлгэнь хэдэн шататай байгаа. Түрүүшын шатадаа — космонавтнар нүхэд В. А. Шаталов, А. С. Елисеев, Н. Н. Рукавишников гэгшэдһээ бүридэһэн экипаж жолоодогшотой «Союз-10» гэжэ замбуулинай онгосотой хамта ниидээ. Тиихэдээ онгосо ба станциие бэдэрхэ, залгалдуулха, тусгаарлаха оньһон нарин түхеэрэлгэнүүдэй ямараар хүдэлхэ байһые шалгаа. Замбуулинай лабораториин саашанхи хүдэлмэринь автомадай туһаламжаар залагдан бэелүүлэгдээ. Замбуулиндахи туршалгын хоёрдохи шатань 1971 оной июниин 6-да, «Союз-11» гэжэ замбуулинай онгосын Дэлхэйе тойрон ниидэхэ хэмэл одоной замда гаралгаар эхилһэн байна.

«Салют» станци «Союз-11» гэжэ транспортна онгосотой амжалтатайгаар залгалдаһанай удаа замбуулин соогуур залагдан дабшадаг научна станци болоо бэлэй. Командир, Советскэ Союзай Герой, подполковник Георгий Тимофеевич Добровольский, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой—борт-инженер Владислав Николаевич Волков, Советскэ Союзай Герой, туршалгаша-инженер Виктор Иванович Пацаев гэгшэдһээ бүридэһэн станциин экипажай шэн габьяата хүдэлмэринь замбуулин соогуур жолоодогдон ниидэлгые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргөө, научна шухала үрэ дүнгүүдые дамжуулаа. Тэдэнь СССР-эй Наукануудай академиин институдуудта согсологдожо, шэнжэлэгдэжэ байнхай.

«Салют» станциин экипаж 23 сүүдхын туршада замбуулин соогуур жолоодогдон ниидэхэ үедөө нэгэдхэмэл научно-техническэ шэнжэлгэнүүд ба туршалгануудые хэһэн байна. Космонавтнууд замбуулинай станциин оньһон түхеэрэлгэнүүдые, агрегадууд ба научна аппаратурые элдэб оршон байдалда туршаа. Ниидэлгынь үедэ станциин зүг шэгые ба ниидэлгые тодорхойлхо онол арганууд, тусхай хэрэгсэлнүүд, залан ябуулха түхеэрэлгэнүүд шалгагдаа.

Ороной арадай ажахын аша туһада зорюулагдажа бүтээгдэһэн хүдэлмэри онсо удха шанартай. Космонавтнууд газарай нюур талын геолого-географическа бүридэл байгууламжануудые, агаарай байдалые адаглан шэнжэлһэн, Дэлхэйн саһан ба мүльһэнэй фото-зурагуудые буулгаһан, уларилай байдал шэнжэлһэн ба газарта мэдээсэһэн байна.

Электромагнитна элшэнүүдэй тарадаг спекторэй элдэб диапазонуудта агаарай ба замбуулинай дайда соохи физическэ үзэгдэлнүүдые шэнжэлхэ үедэ һонин үрэ дүнгүүд туйлагдаа.

Замбуулиндахи эгээн удаан энэ ниидэлгын үедэ космонавтнуудай ажабайха хаба шадабариие тодорхойлхо, тэдэнэй элдэб янзын хүдэлмэри бүтээхэ арга боломжые элирүүлхэ, мүн хүнэй бэе махабадта замбуулинай ниидэлгын ямараар нүлөөлдэг байһые шэнжэлхэ зорилготой медико-биологическа хэдэн олон туршалганууд хэгдээ.

Жолоодогдон ниидэлгын дүүрэһэнэй һүүлээр, тус станциин оньһон түхеэрэлгэнүүд автомадай туһаламжаар хүдэлхэ гуримда дахинаа оруулагдаһан байгаа. «Салют» гэжэ станциин саашанхи ниидэлгын үедэнь замбуулинай дайдада удаан саг соо байхадаа тэрэнэй түхеэрэлгэнүүдэй, агрегадуудай, научна аппаратурын хүдэлхэ арга боломжонь научно-техническэ талаар саг үргэлжэ шэнжэлэгдэһэн, хинагдаһан байна.

Станци дээрэ тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүд ниидэн дабшаха үедөө һаадгүй һайнаар хүдэлөө. Хии орсохогүй таһалганууд соохи температура ба дараса хараалагдаһан хэмдээ байгаа.

Дэлхэй шадархи замбуулинай замда «Салют» гэжэ научна станциин хахад жэлэй турша соо дабшаха үедэнь абтаһан тон шухала мэдээнүүд замбуулинай шэнэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ үедэ хэрэглэгдэхэ байха.

«Салют» станциин ниидэлгэ хадаа Дэлхэй шадархи замбуулинай дайдада удаан саг соо ниидэхэ научна станцинуудые бүтээхэ замдахи шухала, шэнэ алхам болоно.

ОЛОНОЙ ДУНДАҺАА ШАЛГАРАГША

Россиин Федерациин залуу слесарьнүүдэй конкурс Орёл городто һая үнгэргэгдэбэ. Буряадай түлөөлэгшэ, «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэн Алексей Плюснин тус конкурсдо хабаадаха золтой байгаа.

Хоёр үдэр үнгэрһэн тулалдаанда хабаяа харуулһан Алексей 3-дахи һуурида гараа. Тиин диплом болон үнэтэ шанда хүртэхэһөө гадна, тэрэ Москва хотодо үнгэрхэ залуу слесарьнүүдэй Бүхэсоюзна конкурсдо хабаадаха эрхэтэй болоо бшуу.

Нютагаймнай хүбүүн Алексей Плюснинэй конкурсдо амжалта туйлаһаниинь гайхалтайшье бэшэ. Юуб гэхэдэ, тэрэ 6-дахи разрядай слесарь, коммунис ажалай ударник. Гэхэ зуура, «Теплоприбор» заводой мэргэжэлээрээ мүрысэгшэдэй дунда комсомолец Плюснин удаа дараалан 3 дахин түрүүлһэн байна. Тэрэ һара бүридэ даабаряа 145—150 процент дүүргэдэг юм.

«Теплоприбор» заводто бэрхэ хүдэлмэришэд олон. Тэдэнэй дундаһаа онсо шалгараашад олоной мүрысөөндэ хабаададаг заншалтай. Заводой бүтээн гаргадаг продукци дэлхэйн гуша гаран гүрэндэ худалдагдана. Энэ ушар Улаан-Үдын «Теплоприборой» хүдэлмэришэдэй ажалайнь амжалтын гэршэ боложо үгэнэ.

О. МЕРКУЛОВ.

КПСС-эй РАЙКОМДО

ОНЬҺОЖОРУУЛГАДА—ОНСО АНХАРАЛ

«Хүдөө ажахын үйлэдбэри үргэлжэдэнь оньhожоруулха талаар районой партийна организациин зорилгонууд тухай» асуудал hаяхан болоhон КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Аймагай колхоз болон совхозууд үнгэрhэн наймадахи табан жэлэй туршада парти болон правительствын оролдолго, туhаламжын ашаар экономическа, эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижээ гэжэ элидхэлшэ, партиин райкомой нэгэдэхи секретарь К. К. Шомоев тэмдэглэбэ. Тиигэжэ хүдөө ажахын шэнэ техникэ, түхеэрэлгэ худалдан абаха, үйлэдбэриин болон культурно-ажаhуудалай барилга эрхилхэ хэрэгтэ ехэхэн мүнгэ зөөри гаргаха аргатай болоо. hүүлэй табан жэлэй туршада электро-түхеэрэлгэнүүдэй хүсэнь 2,5 дахин нэмээ.

Урдахи жэлнүүдтэй жэшэбэл, тарян болон мал ажалдахи хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньhожоруулха талаар ехэхэн юумэ хэгдээ. Ороohото ургамалнуудые тарилга, хатаалга ба сэбэрлэлгэ хүсэд тооной оньhожоруулагданхай. Гансахан байгша ондо аймагай ажахынууд ороohоной. 70-аад комбайн, хүдөө ажахын бусад техникэ олоор худалдан абаа. Мүн малай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулхын тулада хэмжээнүүд абтана. Ивалгын ОПХ-гай Каленовско hүhаалиин фермэдэ гол hүдэлмэринь—үнеэдые hаалга, уhалалга, шэбхэ сэбэрлэлгэ оньhожоруулагдаа. Эндэхи hаалишад хоёр халаанда ажаллана. Фермэшэдэр hайжаруулагдаhан бэлшээри байгуулагданхай. Сотниковско шубуунай фабрикада, Улаан-Үдын совхоздо, «Байгал» гэжэ hуралсалай ажахыда, «Маяк» колхоздо малшадай хүдэлмэри хүнгэдхэхэ талаар бага зэргэ юумэн хэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, пленум дээрэ тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, хүдөө ажахын үйлэдбэри оньhожоруулгада ехэхэн дутагдалнууд бии. Овощ, хартаабха ургуулгада, ургасыень хуряалгада гар ажалай хүдэлмэри ехэ. Малай фермэнүүдые оньhожоруулга удаарна. Аймагай ажахынуудтахи үнеэдэй 64 байрын ойролцоо 9-дэнь арайхан гэжэ ажалынь үргэлжэдөө оньhожоруулагданхай. Фермэнүүдтэхи түхеэрэлгэнүүд хангалтагүйгөөр ашаглагдана, тэдэнэй хойноhоо техническэ харууhалга хэхэ мэргэжэлтэд дуталдана.

Тарлан болон мал ажалда комплексно оньhожоруулга нэбтэрүүлхэ зорилго ямараар шиидхэжэ байhан тухайгаа Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын директор А. И. Плотников пленум дээрэ хэлэбэ. hүүлэй гурбан жэлдэ эндэ трактор, машинануудай тоо хоёр дахин олошороо. Үйлэдбэриин гол hалбаринуудые оньhожоруулга түсэбэй ёhоор ябуулагдана. Ороohото ургамалнуудые тариха, хуряаха хүдэлмэри хүсэд оньhожоруулагданхай. Ажахын урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод ороohо сэбэрлэхэ, хатааха 5 поточно линии хабсарган тодхоо. Ерэхэ жэлдэ хартаабха малталга, томо жэжээрнь илгаха хүдэлмэри оньhожоруулагдаха. Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ машина, оньhон техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Мал ажалдахи хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньhожоруулхын тулада типовой байранууд хэрэгтэй гээд, үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлбэ. Теэд «Бурятцелинстрой» трестын № 173 ПМК жэлhээ жэл бүридэ барилга хэхэ түсэбөө дүүргэнэгүй. 400 үнеэдэй байра энэ жэлдэ ашаглалгада үгэхэ аад, тэрэнээ hаатуулба. Ажахы өөhэдынгөө хүсөөр хуушан байрануудаа hэльбэн үргэдхэнэ. Зүгөөр энэ хэрэгшье урагшатай ябуулагданагүй, барилгын материалнууд дуталдана.

— Үйлэдбэри үргэлжэ дээрэнь нэгэн доро оньhожоруулхада ашаг үрэ ехэтэй байдаг гээд,—«Маяк» колхозой түрүүлэгшэ Д. П. Болонев хэлэбэ. — Энэ жэлдэ бидэнэр үнеэдэй хуушан байра hэльбэн заhажа, тэндээ үхэр мал шахан таргалуулха пункт нээхэмнай. Эндэ бүхы хүдэлмэринь оньhожоруулагдаха юм. Тэрэшэлэн шахан таргалуулагдадаг гахайн байра оньhожоруулагдаа, мүнөө эхэ гахайнуудай байрада механизм, түхеэрэлгэнүүд тодхогдоно. Саашадаа нүхэр Болонев «Сельхозтехника» нэгэдэлэй районно отделениие хурсаар шүүмжэлбэ. Орёо нарин түхеэрэлгэнүүдые тодхоходонь тус отделениин мэргэжэлтэд колхоз, совхозуудта туhалнагүй. Район бүхэндэ хабсаргагшадай хүсэ ехэтэй бригадануудые эмхидхэхэ саг тулажа ерээ.

Пленум дээрэ Сотниковско шубуунай фабрикын директор Н. Н. Дорофеев, «Пригородный» совхозой парткомой секретарь Н. Н. Налетова, «Улаан Оронго» колхозой главна зоотехник В. Ц. Ниндаков, «Искра» колхозой главна агроном Г. К. Павлов, Ивалгын гидромелиоративна техникумэй директор А. Г. Френкель болон бусад үгэ хэлээ.

Зүбшэн хэлсэhэн асуудалаараа пленум дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

А. НАГАСЛАЕВ.

Прибайкалиин аймагай түб Турунтаево тосхондо автомашинануудые тоhо, түлишөөр хангадаг станци баригдаhаар жэл хахад болобо. Олон машинануудай тогтохо асфальтаар хушагдаhан үргэн ехэ талмайтай, элдэб янзын бензин, тоhонуудтай энэ станци Баргажанай тракт дээрэ үнинэй хэрэгтэй болоhон байгаа. Тус станци шэнэ шэнэ оньhон хэрэгсэлнүүдтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: автомашинануудые бензиннээр хангагша Галина Васильевна Климова.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ХҮНТЭЙН ТАЛА РУУ ХУШУУРБА

Намарай намжаа дулаан үдэр. Хюрууда сохюулжа, шарлашаhан тала дайда «эсээб, амархам» гэhэндэл амилна хэбэртэй. Тойроод хон-жэн. Эгээн энэ үедэ эмээл моритой хүн голой эрье тээhээ ондо сондого оодоргоhоор ерэбэ.

— Сайн байна, Базар Бубеевич! Хаанаhаа иимэ яаралтай табилуулбабта?—гэжэ асуубабди.

— Хонидhоо юм ааб даа. Сүлөөтэй ябаха саг хоморшог болобол. Мүнөөдэр Хүнтэйн талада нүүжэ, тарянай узуур дээрэ хонидоо гаргахамнай. Эндэхи бэлшээримнай зундаа үертэ абтаа hэмнай,—гээд ондоо бодолдо абтаhандал, холые хаймадан харaадхиба.

— Үдын тэн болоhон хойно... оройтохо бэшэ юм гүт?

— Бидэшни харгыдаа Бороголой нэгэ заимхада хоноод, үглөөдэр эртэхэн Хүнтэйдөө хүрөөд байхалди. Хонидые холо туухадаа яараhанай хэрэггүй юм даа,—гэжэ Базар Раднаев хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонидой гурбадахи фермын ахалагша хонишонтой иимэ хөөрэлдөөн болоо hэн. Базар Бубеевич Раднаев тус фермын түрүү хонишон, эхэ хонидой отарые даадаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ Базар Раднаевай отарынхид зуун эхэ хонин бүриhөө 94 хурьга түлжүүлжэ, hooho гүрэндэ ... түсэбөө дүүргэhэн. ... дэ эхэ хонидоо hайнаар ... тобир тарганаар ондо ор... тул hайн байдаг юм ... тоолодог. hанаадшье ... зүйтэй бодол гээшэ.

Энэ тэрэ юумэ ... байтарнай, Шура ... шуумгайханаар аян ... рэгсэл (эдихэ, ууха ... ри дэбтэри) бэлдээд... Раднаевтай хамта а... луу хүбүүн Захар ... бэлэн болонхой, мори... газаань хүрэжэ ерэбэ.

Хүнтэйн талада гэр ... ошохонь гэжэ hанаhан ... гөөдүүлтнай hүүлдэ ... гэжэ асуубабди.

— Үгы ааб даа. ... байха байра үгы ха ... гэртэ бултадаа байха... хоёр-гурбан отарынхи... бригадаhаа тиишэ ош... Базар Захар хоёр ...

Мүнөө жэлдэ сагай ... бирагүйшье байгаа hа... хи хонишод даажа а... доо гарзагүйгөөр онд... түлөө иигэжэ оролдоно, ... далаа элсүүлнэ.

Үшөө хоёр хоноhон ... янта Очиров, Санга... Санжи Эмедеева гэгшэ... нууд хойно хойноhоо ... 30—40 километр хол... бэлшээри hайнтай Хүн... руу хушууран ябаа ...

С. ОЧИ...

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

САГАЙ ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАМААР АЖАЛАА ЭРХИЛХЭ

Байгша оной эхеэр манай КПСС-эй ЦК ажалшадай депутадуудай районно, городской Соведүүдэй хүдэлмэриие hайжаруулха талаар, тэдэнэй эрхэ болон уялгануудые үргэдхэхэ тухай тогтоол абаhыень hананабди. Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй ажал хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха талаар тус тогтоолой хэр удха шанартай байhыень манай Хяагтын горсоведэй ажал хүдэлмэри дээрэhээ энээниие хаража болоно.

Олониитын дунда ябуулдаг али бүхы хүдэлмэрээ, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ хэрэгээ горсоведнай эли бодо hайжаруулаа, ниитын ажахые саашадань хүгжөөхэ, соёл культурын барилга эмхидхэхэ талаар харюусалгала дээшэлүүлээ. Городоо болбосон түхэлтэй болгохо, хүн зонойнгоо ажаhуудал hайжаруулха талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тус тогтоолой үндэhөөр горсоведэймнай демократическа ёhо гуримууд дэлгэрэнгы болохо, сессинүүдэй удха шанар үргэгдөө, тэдээн дээрэ городой ажабайдалай гол асуудалнууд заабол харагдана гээшэ. Мүн депутадууд hунгагшад хоёрой хоорондохи холбоо барисаан hайжараа.

Июньдэ үнгэрэгшэ hунгалтаар манай Хяагтын горсоведтэ 53 депутат hунгагдаhан юм. Эдэмнай ажалай түрүүшүүл, ажахын хүтэлбэрилэгшэд ниитын ба соёл сурталай ажал ябуулагшад, эдэбхитэд юм. Горсоведэймнай түрүүшын сесси дээрэ депутадуудай саг үргэлжын 7 комиссии эмхидхэгдээ hэн. Тэрэнhээ гадна олониитын түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн горсоведэй таhагуудта 5 комисси эмхидхэгдэhэн байна. Комиссинуудай депутат бүхэндэ тэдэнэй саг үргэлжэ бэелүүлхэ үүргэнь, хэхэ зорилгонуудынь заагдаа hэн.

Олонхи депутадууднай тэдэ үүргэнүүдээ, депутатска уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг, Соведэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Жэшээнь, горсоведэй соёл-сурталай комиссиие депутат Б. Ц. Бальдиров толгойлдог. Энэ комиссиин гэшүүд тус асуудалда хабаатай городой бүхы ажал хэрэгүүдтэ өөрынгөө хубитые оруулдаг байна. Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын ажалшадай зунай амаралтые эрхим hайнаар эмхидхэлсэhэнэйнгээ түлөө хүн зоной зүгhөө баяр баясхаланда хүртөө бэлэй. hургуулиин хүүгэдэй эдеэ хоол эмхидхэлгые hайжаруулха тухай горсоведэй урдань гаргаhан тогтоолой хэр бэелүүлэгдэжэ байhые энэ комисси hаяхан шалгажа үзөөд, дутуу дундануудые элирүүлжэ, сесси дээрэ табяа.

Горсоведэймнай коммунально-ажаhуудалай комиссиин (хүтэлбэрилэгшэнь депутат Т. Ф. Аносов) ажал саг үргэлжэ ехэ байдаг. Ажалшадай hуудаг гэр байрануудта хэгдэхэ ёhотой заhабарилгын хүдэлмэриие болзорhоо үлүү ехээр унжагайруулhан тухай асуудал тэдэ бэлдэжэ гүйсэдкомдо табяад, тусхай тогтоол гаргуулаад, тус дутагдал усадхуулhан байна. Мүн тус комиссиин гэшүүд шэнэ баригдаhан байрын гэрнүүдтэ орохо хүнүүдые бүридхэдэг, байрануудые хубаалгада хабаададаг. Энээнhээ гадна элдэб мэдүүлгэнүүдые хаража, тэдээгээр зохихо хэмжээнүүдые депутат В. З. Шитовэй хүтэлбэрилдэг комисси абхуулдаг, хуулиин наhа гүйсөөгүйшүүлэй хэрэг депутат С. И. Башхаевай хүтэлдэг эмхи зургаануудай хүдэлмэреэр депутат З. К. Подпоринагай хүтэлдэг ба бусад комиссинууд, бүлэгүүд эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажалладаг байна. Тус комиссинууд тусхай табигдаhан түсэбэй ёhоор хүдэлмэреэ ябуулдаг, городой ажабайдалда гараhан шиидхэгдэмээр асуудалнуудые заабол хүсэндэнь хүргэдэг юм.

Элдэб дутуу дундануудые уридшалан hэргылхэ талаар саг үргэлжын комиссинуудай хэхэ ажал ехэ.

Гэхэтэй хамта, манай горсоведэй депутадуудай дунда ажалшадай үндэр найдалые нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулжа ябадаг нүхэд олон юм. Тэдэнэр ажал хүдэлмэри дээрээ түрүүшүүлэй зэргэдэ ябахаhаа гадна, депутадуудайнгаа уялгада харюусалгатайгаар хандадаг байна. К. Н. Дансарунова, П. С. Сатлаев, В. В. Ренчинова болон бусад депутадууд хүн зондо хүндэтэй болонхой. Ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадаhанайнгаа түлөө эдэ нүхэд hаяхан манай горсоведэй хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа юм. Жэшээнь, П. С. Сатлаев горсоведтэ зургаадахияа удаа дараа hунгагдаа. Тиимэhээ өөрынгөө участогай hунгагшадые, тэдэнэйнгээ hуудал байдал, эрилтэнүүдые тон hайн мэдэдэг. Туhашье хүргэхэдөө түргэн, шиидхэгдэхэ ёhотой асуудалнуудые саг соонь табидаг байна. Үни олон жэлдэ нүхэр Сатлаев хуулиин наhа гүйсөөгүйшүүлэй комиссиие толгойлдог байhан аад, мүнөө байгаали хамгаалха асуудалнуудые эрхилдэг комиссиин гэшүүн болонхой. Мүн А. М. Вершинин горсоведэй худалдаа наймаанай комиссиин түрүүлэгшын орлогшо байхаhаа гадна, арадай дружиннигуудай городской штабай начальник юм. Элдэб дутуу дунданuудта эбсэшэгүйгөөр хандадаг хүн даа. Горсоведэй гүйсэдком тэрэнэй эдэбхи үүсхэлээр табигдаhан нилээд олон асуудал зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

hүүлэй жэл хахадай туршада Хяагтын горсоведэй 10 сесси үнгэрөө. Тэдээн дээрэ городоо болбосон түхэлтэй болгохо, худалдаа наймаа hайжаруулха, саг үргэлжын комиссинууд тухай, эрхим шанартай продукциин түлөө тэмсэл эмхидхэхэ болон бусад шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Энэл үе соо горсоведэй гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ 170 асуудалнууд харагдаа юм.

Эдэ бүгэдые хараад үзэхэдэ, КПСС-эй ЦК-гай мэдээжэ тогтоолой hүүлээр Соведүүдэй шиидхэдэг асуудалнууд нилээд үргэдөө, харюусалгань ехэ болоо. Гэхэтэй хамта, тус тогтоол дүүрэнээр бэелүүлхэ талаар хэхэ хүдэлмэри манай Хяагтын горсоведтэ үшөөл ехэ.

С. КЛИМОВ,
Хяагтын горсоведэй түрүүлэгшэ.

Табан жэлэй барилганууд

БАЯР АСАРАГШАД

Барилганууд, Буряад оронoймнай алишье нютагта захагүй барилганууд. Байрын гэрнүүд, hургуули, соёлой ордонууд хүнэй сэдьхэл баясуулна. Шэнэ табан жэлдэ үшөө ехэ барилга хэгдэхээр хараалагдана. «Бурятцелинстрой» трестын Хурамхаанай 3-хи СМУ-гай барилгашад hүүлэй үедэ Баргажанай, Хурамхаанай аймагуудта тон ехэ барилга хэжэ, хүдөө ажалшадтаа мэдээжэ болоhон. Байгша ондо эдэнэр 1 миллион 200 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаритай. Юhэ hарын дүн хараад үзэхэдэ, түсэблэгдэhэн барилганууд саг болзор соогоо ашаглалгада тушаагдаhан байна.

Барилга амжалтатай hайнаар ябуулхын тула барилгын материал шухала хэрэгтэй. Хурамхаанай барилгын материалнуудай комбинадай хүдэлмэришэд hайн шанартай элдэб хэрэгсэл ехээр гаргахын тула яhала оролдолго гаргана. Эндэ сонхын рамануд, үүдэн, бэшэшье олон хэрэгсэлнүүд бүтээгдэдэг. Эндэ бүхэли гэршье баригдаад, холын отара, фермэнүүдтэ эльгээгдэдэг. Тиимэ гэрнүүд хэдэхэн үдэрэй туршада суглуулагдадаг юм байна. Үнинэй столяр Дугар Базарович Бухаевай даадаг бригадын хүдэлмэришэд гэр барижа бэлэн болгоод фермэ, отаранuудта эльгээжэ байдаг. Тэдэнэр ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээжэ, даабарла 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ бригадада коммунис ажалай нэрэ зэргэ олгогдоhон.

Эндэ түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй завод баригдажа, ашаглалгада тушаагдаhан байна. Саашадаа бүри олон зүйлэй хэрэгсэлнүүд хэгдэдэг болохо.

— hаядаа манай хэhэн түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдээр хонинoй, үхэр малай байранууд баригдаха болохо,—гэжэ тус заводой лаборантка Нина Никонорова хөөрэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: модошо дархан Пурбо Дамбаев. Түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые гаргадаг заводой лаборантка Н. Никонорова продукциин шанар шалгажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

КОМСОМОЛШУУДАЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР

Заводоймнай залуушуул ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тэдэнэр ажалай hүүлдэ үлэжэ, түрэл заводойнгоо талмай сэбэрлэдэг, түмэрэй хаядаhа суглуулжа, гүрэндэ тушаадаг заншалтай болоhон. hаяшаг 400 комсомол-залуушуул субботнигто хабаадалсаа. Тэдэнэр заводойнгоо дэргэдэ теплицэ барилсаhан, Аршаан тосхон шадархи санаар hүрэдэг трамплин заhабарилалсаhан, үшөө тиигэхэ... түмэрэй хаядаhа суг...

Дизельнэ цехэй комсо... димир Волговой ... дэг комсомолшуудай ... гада теплицэ барил... байна. Эдэнэр урда... hан зорилгоёо сүм... Локомотив хабсаралгы... комбинадай комсомол... лэ эдэбхи үүсхэлтэй... жэ, ехэ юумэ бүтээлсэ...

Эртын бэлэдхэлэй дүн hайн

Баян даа, уужам Юроогэй захагүй хабтайhан тала дайда. 17.000 эхэ хонидынь хорин зургаан hүрэг болгогдон хубаарилагданхай. Үглөө бүхэндэ тэдэнэйнь атарлан бэлшэжэ ябахыень харахадаа досоотнай баярай мэдэрэл заатагүй түрэхэл байха. Юуб гэхэдэ, энэмнай аймаг дотороо эгээн томо ажахынуудай нэгэн болохо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гол баялигынь бшуу.

hүүлэй жэлнүүдтэ тус ажахыда хонин бүриhөө хурьга абажа түлжүүлhэн түрүү хонишод нилээд олошороо. Жэшээлбэл, үнинэй хонишод Б. Банзаракцаева, Б. Булгатов, А. Цыбикдоржиев, Н. Ванчиков, Б. Батуева, Д. Аюшеев, Б. Жапов гэгшэд 100 эхэ хонин бүриhөө 96,5—112,5 хурьга абажа, хараалагдаhан даабаряа үлүүлэн дүүргэhэн байна. Зүгөөр эдэ нүхэдэй туйлаhан амжалтын гол нюуса юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, харууhалжа байhан hүрэг хонидоо зун, намарай сагта элбэг ногоотой бэлшээридэ, тарялангай hуури дээрэ hайса таргалуулаад, үрэжүүлгыень түргэн болзорто эмхитэйгээр үнгэргэдэг заншалтай. Хоёрдохёор, үбэлжэлгэдөө эртээнhээ бэлдэhэнэйнгээ ашаар түл абалгын үедэ тухашаргүй, абтаhан хурьгадаа гарзада оруулангүй тобиржуулна бшуу.

Мүнөөшье жэлдэ эндэхи хонишод искусственна үрэжүүлгээ хаhа сагтань үнгэргэжэ, үбэлжэлгэдөө эмхитэйгээр бол... хай.

— Эдэ үдэрнүүдтэ ... хонишод юhэдэхи ... хоёрдохи жэлдэ хони... хурьга абажа, гүрэндэ ... нинoй тарган мяха ... сэбөө саг болзортонь ... түлөө горитойхон бэлэд... байнхай гээд—хонишод... дир П. Мункожапов ... мэдүүлээ hэн.

Вл. САМБ...

Сэлэнгын аймаг.

КОММУНИС АЖАЛ...

Манай орондо коммунизм байгуулгын агууехэ хэрэг хүниие бүхы талаарнь хүмүүжүүлхэ хүдэлмэритэй нягта холбоотойгоор ябуулагдана. Шэнэ общество амжалтатайгаар байгуулхын тула хүнүүд дээдэ зэргын соёл гэгээрэлтэй, эрдэм hургуулитай, ушар ёho hайн мэдэхэ, политическэ талаараа болбосоронги байха ёhотой. Совет хүнэй ёho заншалай ба политическэ хүмүүжэлэй шэнжэ, коммунис сурталынь манай социалис ажабайдалай бүхы байгууламжаhаа, нэн түрүүндэ партиин сурталай ба хүмүүжүүлхы хараа шэглэлтэй хүдэлмэриhөө найралдан бүридэнэ.

Партиимнай үзэл бодолой талаар бэелүүлдэг хүдэлмэриин гол зорилгонуудай нэгэн гэхэдэ, бүхы совет хүнүүдые шэнэ юумэндэ, ажалда коммунис ёhоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэг болоно. В. И. Ленин ажалай шэнэ журам, хүнүүдэй хоорондоо харилсаха ниитын шэнэ гурим, хүнүүдые ажалда хабаадуулха шэнэ онол арга байгуулхые захяад, энэ хэрэгые айхабтар ехэ хүндэтэй хүдэлмэри гэжэ тоолоhон байна.

Манай орондо социализмын шалта хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөө, дуулдаадүй ниитын ажалай эдэбхи үүсхэл—стахановска хүдэлөө, ажалдаа коммунис ёhоор хандаха гэхэ мэтые мүндэлүүлээ гээд КПСС-эй XXIV съездэ хэгдэhэн партиин ЦК-гай тоосоото элидхэл соо хэлэгдэнэ. Энэ талаар үнгэрhэн табан жэлдэ тон олон шэнэ юумэн хэгдэhэн байна. Социалис мүрысөөн үнэхеөрөө бүгэдэ арадай үргэн далайсада абтаа.

Совет хүнүүдэй зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлые саашадань бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ гээшэ партиимнай гол зорилгонуудай нэгэн мүн. Ажал ба арадай баялиг—ниитын зөөридэ коммунис ёhоор хандадаг болохо хэрэгтэ коммунис ажалай hургуулинууд ехэ үүргэ дүүргэнэ.

***

Завод болон фабриканuудта, барилгануудта, колхоз ба совхозуудта олониитын зохёон байгуулхы үүсхэлэй ашаар тиимэ hургуулинууд байгуулагдаад, совет хүнүүдэй экономическа эрдэм шудалха, коммунис ёhоор ажаллаха ба ажаhуухын түлөө хүсэл эрмэлзэлыень элеэр харуулна.

Коммунис ажалай hургуулинуудай нэрэньшье ажалша коллективуудэй ажабайдалда ямар ехэ үүргэ дүүргэхэ байhаниие элишэлэн харуулна. Коммунис байгуулалтын теори практика хоёрой имагтал эдэ hургуулида аятай зохидоор тааралдадаг байhыень дүй дүршэл гэршэлэн харуулаа.

Совет обществын хүгжэлтын мүнөө үедэ, КПСС-эй XXIV съездын hүүлээр коммунис ажалай hургуулинуудай үүргэ илангаяа дээшэлээ. Манай үе сагтахи социальна ба техническэ хүгжэлтын ехэ дабшалтын эрхэ байдалда хүн бүхэниие хүмүүжүүлхэ, үзэл бодолой талаар болбосоруулха хэрэгэй үүргэ дээшэлнэ, коммунис этигэл найдабаритай болохо ба өөрынгөө уялгада творческоор хандаха ушар тон шухала.

Үнгэрhэн жэлдэ Советскэ Союз дотор коммунис ажалай 80 мянгаhаа дээшэ hургуули хүдэлмэрилөө, тэндэ 2,5 миллионhоо дээшэ хүн hуралсаа. Ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха, социалис мүрысөөндэ ба ажалда коммунис ёhоор хандахын түлөө хүдэлөөндэ тэдэниие хабаадуулха хэрэгтэ эдэ hургуулинууд ашаа үрэ ехэтэй шухала арга нүхэсэл болоhон байна.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин энэ шэнэ онол аргын хүсэн юун бэ гэхэдэ, оло миллион хүдэлмэришэд тус hургуулиин ашаар политическэ эрдэмдэ hурана, тиихэ зуураа өөрынгөө шадабари мэргэжэл дээшэлүүлнэ, ажалай түрүүшүүлэй баян дүршэл халан абана, үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ хабаадуулагдана.

КПСС-эй Центральна Комитет коммунис ажалай hургуулинуудта ехэ анхарал хандуулна. Манай парти экономикые өөрынгөө ажал ябуулгын гол шухала хэрэг гэжэ тоолохо зуураа, тэрэниие хүтэлбэрилхэ хэрэгые улам hайжаруулна. Ушар нимэhээ партиин XXIV съезд дээрэ табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ олониитые элсүүлхэ, коммунис байгуулалтые Ленинэй заабарлаар бэелүүлгэдэ бүхы арадаа жагсааха гэhэн эрилтэ табина. Экономическа зорилтонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада заатагүй hуралсаха хэрэгтэй бшуу.

Коммунис ажалай hургуулида hурагшад өөhэдынгөө предприятиин үмэнэ табигдаhан зорилгонуудтай холбуулан, арадай ажахын дүтэрхы hалбариин тодорхой материалаар экономикын үндэhэ hуури шудалха болоно. Иимэ эрхэ байдалда хүдэлмэришэ хүн эзэн ёhоор бодомжолно, өөрынгөө үйлэдбэриин дутагдалда эрилтэ ехэтэйгээр хандана, хамаг арга боломжоёо хэрэглэжэ hурана, үйлэдбэриин технологиие hайжаруулха хэрэгтэ хабитаяа оруулалсахые оролдоно.

Мүнөө КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын, юhэдэхи табан жэлэй даабариие болзорhоснь урид дүүргэхын түлөө арад зонoймнай хамаг хүсэ шадалай элсүүлэг... хүдэлмэришэн бүхэнэй ... участок, цех, предпр... гэй түлөө харюусал... хэ гээшэ тон ехэ удха...

Москва, Ленингр... Белорусси ба Казахс... ковско, Куйбышевск... ско, Челябинска обл... коммунис ажалай hург... ажал хэрэг орон дотор... жэ болонхой. Калин... тиин hургуулинуудай ... hурагшад hуралсажа ... раа, коммунис ажалай ... нэрэ зэргэдэ хүртөө... ниинь нормоёо үлүүлэ... долоодохи хүн бүхэ... рижуулагша, хоёрдох... оло ниитын хэрэгэй ... болоо.

Коммунис ажалай hу... дай hуралсалай үй... рилгонуудтай ямар н... той байhыень машин... Ждановска заводой ду... элеэр харуулна. Хэш... нэгэн дээрэ тоо бүр... налта тухай Ленинэй ... ямараар бэелүүлэгд... асуудал хаража үзэг... Тиин заводой хамаг а... рагдадаг ба эльгээгд... ридэ сэгнэлтэ үгэхэ ... гуримтай болгохын түл...

АЛДУУ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ КОНФЕРЕНЦИИЕ УГТУУЛАН

Булат ЖАНЧИПОВ

Шэнэ шүлэгүүдһээ

«Мүлэтэйхэн тэнгэриин
Мүндэр яаһан шэрүүн бэ...»
(Арадай дуунһаа)

оротойхон түлэг зун
ри, тала дайдаарнай
дэр тэнгэриин үүлэнһээ
Мүндэр гэнтэ шэрбэшоо.
р-эхэеэ угжажа,
лангүйхэн һалбардаг,
н һуһан шүүдэрээр
бэеэ шүрлэдэг,
хээрэ нютагаймнай
бөө энгэр гоёолто —
гүүд хүйтэн мүндэртэ
бэ бэрьтээд алдалшоо.

ҮҮЛЭН ШҮХЭР

дай саанаһаа наран гараад,
тэнгэриин тооно тээшэ
лай дэлхэйн манлай дээгүүр
уу сорьёо дэгдэбэ.

рьһэтэ дайдын үбэр сооһоо
бэр манан утаһа гаргаад,
бай сагаан шүхэр нэхэжэ
ха табяад хэбтэбэ.

Шүхэрөө шангаар татаһан юм гү,
гаар наран шараһан юм гү —
раһан абяан сууряа татаад,
Шүхэрынь утаһаа гоожуулшоо.

рһон шүхэрэйнь шолоохойгоор
глоод наранай шагаахада,
рьһэтэ дайда хөөбэр манаяа
рэн һубижа байбал даа.

ААЛИН ҺҮНИИН ЭНЭ ТЭНГЭЭР...

тэнгэридэ һүниин тэн
мушэтэ субынгаа
дөөл толон бүһые
рэлэн тодоор заһажархёод,
рүүн зүг руу эрьенэ.
рагүй аажам һүниингөө
рэг нойрые эдлэжэ,
рьба талын уудамууд.
алдайта тохойнууд
холуур хотойно.
лин даа...,
лин һүниин энэ тэнгээр
талаараа
лигхэн һабаараа
дэргэмни,
жэлхэ хабаараа,
дээрээ гүбэлзэн,
гон долгин—нюрган дээрээ
лыдэнэл
холын мүшэдые
ль-гүльхэн...
гуур үшөө бүрэнхы...
гүү талын хаанашьеб
хор борохон жэргэмэлэй
шоруу дуухан бүлбэнөө.
рэй сайхын урдаханууур
талаһаа зэдэлһэн
нэл шэнгэн аялгын
рлэл намайе һэргээжэ,
хэн наһанайнгаа эртэдэ
хэн нютагайнгаа хадалангаар
хоёр толон соо
ходог дууем һануулаал.
алтагүй холодоо жэлнүүдэй
рүүхэн үеын саанаһаа
ойндом мүлирөөгүй
байдал элирээ лэ.
ли даа.., эгээл эндэ —
тарянай станда

Мүлимэл сэлмэг огторгойн
Мүшэтэй байхада бодолгон,
Агуу дайта жэлнүүдэй
Абьяас нэтэрүү сагууд һэн...
Тэрэл үедэ эжытээ
Тарян ажалай бригадада
Хүнэй үзүүрээр зүришэлдэн,
Хүгтэй хүнтэй дахасалдан
Зургаатай болохо, эрэ хүн даа,
Зоной зугаада боролоо һэм.
Батын Бөөрхын бэлэглэһэн,
Булай мэргэн гэжэ найдуулһан
Альгандаа модон нагантай
Абадаа фронт ошохом,—гээд,
Аралай шугы соо ябаһыем
Амадан оложо шууяһан гээ.
Эсэгынгээ солотой бусахые
Энэ хөөрхэйш зүгнөөл,—гээд.
Нулимсаа аршан нэгэ хээтэйн
Эжые баясуулһыень һананалби.
...Үглөө эртүүр газаашаа
Уладай хойноһоо гарахалам,
Үнэгэнэй харанхые һэтэлһэн
Үүрэй толон сайгша һэн.
Гэгээрһэн тэнгэриин үбэртэ
Бээрэһэн мүшэдэй хургахада,
Сэнгэжэ санаар халтирмаар
Сэнхэг хюруу сайгша һэн.
Хадалиг Тужын хадаланһаа
Хурһалгын ажал шэмээтэй,
Ударник жаткашан Дулма-Жабай
Уянга дуунууд ходорхой:
«Үндэрэй даа оройгоор ялбайржа,
Үүрэй даа толоной юм гээбы,
Углуутай даа конвертээр ялбайржа,
Украинын даа фронтһоо юм гээбы.
Нахидай даа дээхэнүүр ялбайржа,
Наранай даа толоной юм гээбы.
Няамалхан даа конвертээр ялбайржа,
Найдуулһан даа гансаһаам юм гээбы...»

***

Шара набшын халуухан
Шаргал наранай хоргодоһон
Уняарта хүхэрөө хадануудай
Үнсэг дээгүүр—толон.
Эгээл энээхэн үедэ
Эжыгээ хүлеэжэ яданги
Тарянай боолтын бухалнуудтай
Талын хадалан руу шэртэхэб.
Хүлеэһэн зүгһөөм
Хүсэтэ мотоорой бэшэхэн даа,
Тарянай морин машинын
Таршаганаһан шэмээн,
Моридоо тууһан машинашадай
Мундуу хараал сууряатаха...
Лабогрейкын суглууһан
Лабхан тэбэри тарияе
Эрхиин хүсөөр хурмэжэ
Бүхын ябаһан
Эхын дуун,
Эсэһэн үдэрэй толон соо,
Сусаһан моридой турьяан соо,
Жэнгирхэдэһэн шэмээн дор
Жэргэн, замхан дуулдажа,
Гүлмэр үхибүүн сэдьхэлыем
Гүрбүүлхэдэжэ байгша һэн.

* * *

Аалин даа...
Аалин һүниин энэ тэнгээр
Элдин талаараа,
Элһэлигхэн һабаараа
Үльдэргэмни,
Үргэмжэлхэ хабаараа,
Үлмы дээрээ гүбэлзэн,
Номгон долгин—нюрган дээрээ
Үлгыдэнэл
Алас холын мүшэдые
Түль-гүльхэн...

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ

БАГША ТУХАЙГАА ДУРДАЛГА

ОЧЕРК

ХҮН НАҺАН соогоо олохон лэ юумэндэ һурадаг гээшэ ааб даа—мэргэжэлдэ, эрдэм номдо, эди шэдидэ, юрэдөө тоолоодшье ялайб. Зүгөөр эдэ бүгэдынь эхин дээрэ эрхыдээ эмтэй, долёобортоо домтой нэгэл хүн байдаг—багша. Мүнөө үеын зон түрүүн һургуулида арбан жэл ябахадаа, удаань дээдэ һургуулиин коридор соогуур таба-зургаан жэл түлхисэлдэхэдөө, баһал олохон лэ хүниие багша гэхэ хуулита эрхэтэй болодог. Огторгойн олон түмэн одод сооһоо нэгэл одоной нэгэл хүндэ онсо тиимээр ялардаг гэдэгтэл, олон багшанар сооһоо нэгэл багша хүн бүхэнэй наһан соо хэзээдэшье мартагдадаггүй юм. Тэрэнэй түхөөһэн гэрэл гэхэ юм гү, али онсо нэгэ ольһотой зүйл сэдьхэлдэш он жэлнүүдые һэтэлэн яларжал ямаршьеб жэгтэй зохидоор жэгнэмэ дулаагаа үгэжэл байдаг.

Намдашье нэгэл тиимэ багша бии юм.

***

Түүхын хэшээлнүүдээр ехэ һонирходоггүй һэмди. Элдэб янзын үни заяанай дайн байлдаанууд, хаашуул, императорнуудай хёмороон... Тиигэнхаар кинодо ошоод, зүрхэнэйнгөө түг-түг сохилхые даран, һахалаа матажархиһан, томонууд кирзовэ сабхитай (абяаниинь ягаа һонороор соностонобі), хүхюун шарайтай сэрэгшэдээ хүлһээ аршан аршан, Берлинэй үйлсөөр алхалалдажа ябахые хараа һаа, долоон дээрэ бэшэ гү? Үгышье һаа, үхэлтэ дайнай үнэһэ бэедээ шэнгээгээд үсэгэлдэр гү, али уржадэр гү ерэһэн үетэн нүхэдэйнгөө эсэгэнэрэй орденуудые улаан гараараа барижа үзэхэдэ, үшөө хөөрөөгынь шангахада—али тухай аятайб! Тиихэдэшни эндэ, һургуулида, эртэ урдын сагууд, Дундада зуун жэлнүүд. Номо һурша, жада, һэ! Дайн гээшэ аал даа. Үгы даа, түүхын хэшээлнүүдээр ехэ һонирходоггүй һэмди.

Зүгөөр мүнөөдэр шэнэ багша түрүүшынхиеэ бидэндэ орохо һэн. Энэл ушар бидэниие нэгэ бага һамааруулаа бэлэй. Хэн юун ерэхэнь гээшэб? Үхибүүдэй һонюушань тэрэл гүбэ.

Удангүй ута гэгшын бэетэй аад, һургааг шэнги нарин, таахада, олол угаагдаһан, нара, борооһоо нилээн ангаһан гимнастеркотой, нюдэндөө шэлтэй хүн таабаритайгаар миһэрһээр орожо ерэбэ. Томо кирзовэ сабхинь (тон киногойхидол адли) классаймнай шалын хахинатар гэшхэнэ. Богонёор хяргуулһан елэн хара үһэеэ хажуу тээшэнь эльбээд, миһэрһэн зандаа партануудай дундуур алхалжа ябатараа, гэнтэ байрадаа зогсоод:

— Хооһон хон-жэн талада хоногшолон ябахада, хоолой зүйл хотодоо хээгүй байхада, нюргандаа мэшээгтэй ороoһон шэнги хүндэ болоһон противогаз һанжалзуулхада, һуужа амарха сүлөөгүй дабшахада—ямар гэжэ һананат, а?—гээд, нюдэнэйнгөө шэлэй саанаһаа сабшалхаяа болиһон хүрин нюдөөрөө маниие шэртээд байшаба. Бидэньшье урдаһаань амандаа уһа балгаһандал абяагүй гэтэн хэйбди. Юуншье гэхэеэ ойлгоногүйбди. Ямаршье удхатайгаар хооһон тала тухай—үльгэр юм гү, али үнэн һэдэбтэй юм гү—энэ хөөрөөгөө эхилһыеньшье ухамайлнагүйбди. Хон жэн. Сонходо обоорһон аляаһадай ниидэхэ, «боошхо» гэжэ суутай тарган Людмила басаганай хүндөөр уухилхал дуулдана.

Багшамнай миһэд гэбэ. Тиигээд сэрэгэй янзаар хэдэн алхам класс соогуурнай хээд, нюдэнэйнгөө шэл абажа арилгаба. Одоол тиихэдэнь, юун тухай хөөрэхэеэ һанаһыень солоохой ороһондол ойлгожо эхилбэбди. Ойлгохооршье һэн. Тэрэ ангаһан гимнастеркынь сээжынь зүүн хармаан дээрэ хибэнэй нүхэлһэн нүхэндэл соорхойнуудыешье обёорбобди. Хэшээлдээ орден, медальнуудаа зүүжэ ерэхээ аягүйрхөө бшуу. Тиин багшамнай, шэнэ багшамнай эртэ урдын сагай бэшэ, харин мүнөөнэй дайн тухай, өөрынгөө хабаадаһан, багшалха эрхынгээ түлөө тулалдажа гараһан дайн тухайгаа хөөрэжэ эхилээд, юундэшьеб үгэеэ таһалаа гэжэ барандаа ойлгобобди...

— Долоодохи хоногтоо нюдэнэй харахыса дайдые бүхэлһэн айхабтар үндэр шулуун хана тулажа ерэбэбди. Энэмнай Хитадай Агууехэ хана байгаа бшуу. Тэрэнэй хажууда яблока, үгэрсэ помидор бэлэг болгон һарбайнхай үзэлэй шэг шарайтай, зүдэрһэн туряашад маниие угтаад: «Шанго!»—гэжэ байгаад һэн...

Зөөлэхэн аад, Хэжэнгын уһанай урасхалдал яаралгүй, уянгатай хоолойнь бидэндэ танил, үнинэй танил шэнгеэр үзэгдэжэ байхадал гэбэ. Нюдэндөө хаража байһандал адли элеэр хитадуудай сүлөөлэгшэдөө яажа угтаһан тухай уран маягтайгаар, зураглан хөөрөөд:

Тэрэ хана юундэ, хэн хэзээ бария гэжэ һананабта?—гэжэ асуугаад, тугаарайхидаал хүрин нюдөө һонюушаар, таабаритайгаар гүйлгэн байтараа:—Мэдэхэгүй гүт?—гэжэ дахин һураба.

— Үгы!—гэжэ бидэ дарьялдабабди.

— Тиигээ һаа шагнагты...

Агуу ехэ хитад хана тухай, талын зэрлиг угай дайша зонһоо гүрэн түрэеэ хамгаалха зорилготой тэрэниие хитадуудай бариһан тухай хөөрөөн манай ухаанай гүйсын һабагша болон задарба. Тиихэдэнь лэ одоо энэмнай түүхымнай хэшээл эртэ урдын саг, хитад—монголнууд эхилбэ гэжэ ойлгоо бэлэйбди.

Теэд эртэ холын сагые иимэ шадамараар мүнөө сагтай холбожо үхибүүд бидэнэй анхарал абааштай гоёор татажа шадаһаниинь юутэ гээшэб!

Хонхын жэнгирхэдэ, бидэ үнөөхил зандаа хүдэлэнгүй, амаяа ангайһан хэбээрээ шахуу һуугаа бэлэйбди. «Баяртай»,—гээд гарахаяа ябатараа, тугаарайхидаал адляар гэнтэ сэрэгэй янзаар гэдэргээ эрьелдэжэ, нэгэ юумэеэ мартажархиһан хүндэл агшам зуура абяагүй зогсоод:

— Битнай таанартаяа танилсахаяа мартажархёолби, хүлисыт,—гэбэ.

— Минии нэрэ, обог...

Ангаһан гимнастеркотой, нюдэндөө шэлтэй һургааг шэнги нарин аад, үндэр бэетэй шэнэ багшамнай—Борис Алексеевич Обунеев һэн.

Тэрэ үдэрһөө хойшо түүхын хэшээлые, һонин кино шэнги, хүлеэжэ ядадаг болоо һэмди.

* * *

Багшын ажал газаа талын ямаршье тиимэ онсо шэнжэгүй юм. Хэдэн зуун процент даабарияа дүүргэжэ хүдэлмэришэн хүндэл суурхаха бэшэш. Газарай нюуса баялигуудые элирүүлжэ, геологуудтал Ленинэй шанда хүртэхэгүйш. Ядаад ерэхэдэ, тарянай үзэгдөөгүй ехэ ургаса ургуулжа, Ажалай Геройн алтаншье медальда хүртэхэ арга боломжо алга шэнги. Юрэдөөл, хоёр наранай хоорондо ходол сүлөөгүй ябахаш. Үнөөхил үхибүүд—бэрхэнүүдшье, дундууршье һурадаг, бирадаггүйшье һайхасаанууд байха. Үнөөхил эртэ урдын саг, Спартак, Чингис-хаан, Наполеон... Үнэхөөрөөшье багшын ажалда газаа талын онсо тиимэ шэнжэ олохогүйт.

Үгы даа, үнэн дээрээ багшын ажал онсо шэнжэтэй юм. Тэрэ доторой гэхэ гү, али сэдьхэл ухаанай агшам зуурашье замхадаггүй, бурьялжа байгаа мэдэрэл, бодолтой холбоотой бүришье тусгаар шэнжэтэй. Тэрэнииень ехэл олон хүнэй, илангаяа түрэлхидэй ойлгодоггүйнь харамтай.

Эдэ багшын ажал тухай бүхы бодол һаналнууд минии бэшэ тэрэнэй — Борис Алексеевичэй... Иимэ ханамжатайгаар, халуунаар өөрынгөө ажал тухай хэлэжэ һуухыень би урдань нэгэтэшье хараа, соносоогүй һэм. Шалтагаан байгаа гээшэ ха! Теэд ямар шалтагаан? Энэ асуудалдам Обунеев өөрөө, һуралтагүйгөөр харюусаба.

— Һаяхан болоһон багшанарай соведэй урда тээ гэрэй эзэн хоёр эхэнэртэй хөөрэлдэбэ гээшэб. Үхибүүдтээ анхарал хандуулыт, муу һурана, хайхарамжагүй, оролдолго гарганагүй гэхэдэм, үнөөхи эхэнэрнүүдэй нэгэн ехэл убайгүйгөөр иигэжэ һөөргэдэбэ: «Иигэн тиигэн һургуулияа дүүргэнэ аабза. Трактористшье болоо һаа, хоолойгоо тэжээжэ ядахагүйл даа. Дэмы та бү шангарыт, «гурба» табяад гаргыт саашань». Би арайхан гэжэ бэеэ бария һэм. Юрэдөөл, тэрэ хоёр эхэнэртэй нилээд удаан хөөрэлдөөб, ойлгоо юм гү, али үгы гү—бү мэдэе. Үхибүүдынь харахадам, һураггүй ондоо болонхойгшо.

Эндэ тэрэ багшын ажалай онсо шэнжэ тухай хөөрэлдөөшэмнай һөөргөө дахин гаража ерэбэ бшуу. Борис Алексеевич сэдьхэлээ хүдэлхэдөө нюдэнэйнгөө шэл абажа аршадаг зантай һэн. Тэрэнээ мүнөө аршаха зуураа, хоолойгоо бага саглад гүүлэн үргэлжэлүүлнэ.

— Процент гэнэ гүт? Мандашье баһал процент бии юумэл. Хэдэн зуун процент хэрэггүй, зүгөөр лэ 100 процентые алдаагүй ябаха хэрэгтэй. Газарай баялигууд гэнэ гүт? Манда мүн тиимэрхүүшье ажал баһал олдохо. Түүхэдэ гү, али математикада онсо бэрхэ хүбүүдые элирүүлгэмнай юун гээшэб? Баһал бэдэрэлгэ, ололго, тиигээд баясалга гээшэл. Ургаса гэнэ гүт? Хүниие ёһотойгоор хүмүүжүүлхэ гээшэмнай таряа ургуулалгаһаа доошоо хүндэтэй хэрэг аал?

Би зүбшөөн толгойгоо дохиноб. Тиихэдээ багшынгаа анхандаа елэн хара байһан аад, мүнөө үнэһэн боро үнгэтэй болоһон үһые анхарнаб, үндэр тэгшэ мүрнүүдэйнь мүнөө бүхыд гэһые досоогоо тэмдэглэнэб. Хоолойньшье хонгёо бэшэ, бага сагладаг болоо... Юрэдөөл, дайнай һүүлдэ ангаһан гимнастерко үмдэнхэй класс соогуурнай кирзовэ сабхяараа шалые хахинуулан алхалагша хүнһөө ондоол, яаха аргагүй ондоо — ямар гэхэ юм даа — һураггүй наһажаал, ухаан бодолой гүнзэгы сооһоо үгэеэ удхалдаг, даруу, бодомжотой хүн хажуудам һууна. Энэншье гайхалгүй ааб даа,— манда ном заагаад, мүнөө үхибүүдтэмнай ном заажа байхадаа — ажабайдалай тон нэгэхэншье һаа, ашатай һайхан, сэхэ сэбэр зүргөөр хадуурангүй ябажа гараһан намтартай хүн шуу энэ минии багша, коммунист Борис Алексеевич Обунеев.

Августын һүүл баг һэн. Гэрэйнь нэмэридэхи бишыхан аад, айхабтар үдхэн сэсэрлиг соонь (сэсэрлигшье гэжэ даа, зүгөөр Хэжэнгэдээ ёһотой сэсэрлиг юм ааб даа!) багшатаһа хөөрэлдэжэ һуубабди. Борис Алексеевич шасарганын сайбар шара жэмэсүүдые эльбэн, энэ шэдитэ һөөгүүд тухайгаа хөөрэнэ. Хажуугаарнь гал улаан ранеткэнүүд баглайрна. Үгэрсэ, помидор эдеэшэнхэй. Нүхэрынь — Буряадай АССР-эй габьяата врач Клавдия Михайловна гүрэмэл корзина соо тэдэнииень болгоомжотойгоор суглуулна. Жаргал гэжэ нэрэтэй ехэ басаганиинь, студент, хүбүүниинь бидэндэ үхэр нюдэ асаржа үгэнэ. Борис Алексеевич тэрэ холын жэлдэ, түрүүшынхиеэ манай класс соо ороод байһандаал миһэрнэ. Сэдьхэлынь тэнюун, һанааниинь тэгшэл хэбэртэй. Тиигэншьегүй яахаб даа. Тэрэнэй ургуулһан жэмэс, хүмүүжүүлһэн үхибүүд — хүнэй, өөрын илгаагүй—туһаяа үзүүлжэ, аша үрэеэ үгэжэ эхилһээр үнинэй бшуу. Тугаар һая һургуули ошоод ерэһэн тухайгаашье хөөрэнэ. Тиихэдээ баһа нюдэнэйнгөө шэл абажа, манатаагүй юумыень аршасагаана — сэдьхэлээ хүдэлгэнэ гээшэ ха. Юрэдөөл, классууд хуу шэрдэгдэнхэй, шэллэгдэнхэй, сэбэрлэгдэнхэй юм хаш. Һуралсалай шэнэ жэлдэ юумэн хуу бэлэн болонхой. Тиигэбэшье һаань, һурамар болоһон зангаараа багша бултыень хоёр нюдөөрөө хараад, сэдьхэл һанаагаа амаруулаагүйдөө, юун иигэжэ һууха һэм.

Мүнөө Борис Алексеевич гушадахи жэлээ һонюуша хүбүүд, басагадай урда багшань боложо зогсохонь бшуу. Тиин хэшээлээ эхилхэ. Гушадахи жэлээ түүхын хэшээл эхилхэ. Яажа тэрэнээ багша эхилхэ хаб гэжэ шэбшэнэб. Мүнөө ондоо үетэн, ондоо саг. Амгалан саг. Һанаагаа зобонги, сэдьхэлээ хүдэлэнги шэг шарайгаарнь тухайлхадам, энээн тухай өөрөөшье ехэл бодолгото болоно ха. Теэд ёһотой багша, хүмүүжүүлэгшэ тиигэншьегүй яахаб.

* * *

Багшынхиһаа гараад, Хэжэнгын элһэтэй үйлсэнүүдэй нэгэн руу годиржо ябахадам, залуухан почтальон басаган Борис Алексеевичтанай почтын хайрсаг руу багса газетэ, журналнуудые гулдируулжа байгаа һэн. Би ехэ анхараншьегүй ябашоо бэлэйб. Үглөөдэрынь гэртээ — Улаан-Үдэдээ ерээд, тэрэ үдэрэй газетэ ирахадаал, Хэжэнгын дунда һургуулиин багша Борис Алексеевич Обунеевые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Указ уншаа һэм. Ягаа бари мүлшэ гаража ошоһон байгаа гээшэбиб, гэжэ ехэ халаглаа һэм. Теэдшье үлүү үгэгүй, дару зантай багшамни баяраа хубаалдаха хүниие оложо ядаһан байхагүй даа. Тэрэнэй шабинар мүнөө гансашье Хэжэнгэдэ бэшэ, бүхы Буряад орон соо, Советскэ Союз соо дүүрэн таранхай, нам шэнги зүрхэнэй халуун үгөөр тэрэниие дурдажа ябадагынь һэжэггүй ааб даа. Тиибэшье һаань, газетын хуудаһаар дамжуулан урданайнь мүнөөнэйнь, ерээдүйнь шабинарһаа халуун зүрхэнэй халима дүүрэн амаршалга хүргэхэ хүсэлтэйб.

Багшымнай түһөөһэн ухаан бодолой унтаршагүй гэрэл, уярма дулаанинь бидэнэй сэдьхэл хододоо жэгнэжэ ябаг лэ, гэжэ юрөөн энэ дурдалга бэшээб.

Айл бүхэндэ—газетэ, журнал

МХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

вольфрам-молибденэй цехүүдтэ ерэхэ жэлэй журналнуудта захил абалхитайгаар үнгэргэгдэнэ. Ком- цех бүхэндэ хэблэл та- туһалха ниитын совет од, тэдэниие хүтэлбэри- эдэбхитэй коммунист- милогдоһон, ниитын хэб- арагшад олдоһон байгаа. хүдэлмэриие цехүүдэй организацинууд зүбөөр , хинан шалгажа байдаг

шадай автотранспортна эблэл тараалга илангаяа ябуулагдана. Эндэ эмхид- хэблэл тараалгада ту- ведые П. Ф. Злыгостьев дэг. Энэмнай олон жэл ын хэблэл тараагшаар хү- , энэ талаар һайн дүршэл- һон хүн.

Тус цехтэ хамтадаа 289 хүн хүдэлдэг юм. Тэдэнэр хамта дээрээ 1972 ондо абахаар 878 хэһэг газетэ ба журнал захиһан байна. Эндэ «Правда», «Комсомольская правда» газетэнүүдтэ, «Агитатор», «Коммунист» журналнуудта олон захил абтаа. Автотранспортна цехтэ хэблэл захилгын хүдэлмэри оройдоол 15 хоногой турша соо дүүргэгдээ.

Холтосоной руднигай (парторганизациинь секретарь Р. В. Никитков) хүдэлмэришэдэй дунда хэблэл тараалга мүн лэ эмхитэй һайнаар ябуулагдажа байна. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад болон таряашад олон тоото газетэ, журналнуудта захил хээд байна. Эндэ ниитын хэблэл тараагшаар Цыбикжаб Найданов хүдэлдэг юм.

С. БУДАЕВА.
Захааминай аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Оронгын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй бухгалтер Александра Михайловна Собенникова. Энэ жэлдэ хэблэл тараалгада энэ хүн ехэ эдэбхитэйгээр хабаадана.
З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ҺУРГУУЛИНУУД

даалгабари һурагшадта юм. Энэ темые олоорос үзэһэнэй удаа бүхы шаа контейнер соо зөөхэ дхал абтаа. Тэрэнэй заводойнь транспортна 25 процентээр хороог- байна.

ажалай һургуулинуу- ябуулгын амжалтануу- тэглэхэ зуураа, тэдэнэй хүдэлмэридэ бии бай- дгалнуудые обёоронгүй аргагүй. ВЦСПС-эй Пре- һаяхан баталан абаһан соо дээрэ дурсагдагша уудта анхарал хандуу Нэн түрүүн тэмдэглэг- эн гэхэдэ, дурсагдагша шуудта хүдэлмэришэд, гшад ба колхознигуудай хуби хабаадуулагдаһан . Политическэ холын ха- уудал шудалагдахадаа арта үйлэдбэриин үдэр илгон удтай холбогдо түрүү дүй дүршэл халан эрг бодотоор бэелүүлэг- Зарим хэшээлнүүдынь шудалха гү, али мэргэ- үүлхэ курснуудай хэ- адли болодог. Нүгөө за- гуулинуудай хүтэлбэри- партиин политикын дүүр- таха ба ажалдаа коммунис ёһоор хандахаар хүниие хүмүүжүүлгэ тушаа шухала асуудал дайрангүй, хэшээлээ нютагай ба хубиин хэрэгэй асуудалаар хизаарлажархидаг гээшэ.

Коммунис ажалай һургуулинууд ажалшадые политическэ ба үйлэдбэриин талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һайн, нүлөө ехэтэй нүхэсэл болонхой. Эдэ һургуулинууд октябриин 1-һээ хүдэлмэрилжэ эхилэнхэй. Һургуули бүхэндэ тусхай үдэр тогтоожо, хэшээлыень 1,5—2 часһаа дээшэ бэшэ саг соо үнгэргэхэ гэжэ дурадхагдана. Зүгөөр һара бүхэндэ 2—3 дахин хэшээл үнгэргэгдэхэ ёһотой. Шудалһан материалай һайнаар ойлгогдохын тула һуралсалай жэлэй эсэстэ түгэсхэлэй хэшээл үнгэргэгдэхэ юм.

ВЦСПС һуралсалай жэшээтэ түсэб һаяхан баталаа. Хоёр жэл соо түгэсхэглэхэ һуралсалай программын гол дүрбэн бүлэгтэйгөөр хараалагданхай. Нэгэдэхи бүлэгынь дотоодын ба гадаадын политикын гол шухала асуудалнуудта зорюулагдаһан, партиин XXIV съездэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл, юһэдэхи табан жэлэй түсэбөөр абтаһан Директивэнүүд болон съездын бусад материал, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые ба Совет правительствын шухала документнүүдые шудалха хэрэгтэ зорюулагданхай.

Һуралсалай түсэбэй хоёрдоэн бүлэгтэ экономическа эрдэмэй үндэһэ һуури ороно. Тэрэнэй гол зорилго—түсэблэлгын ба экономическа талаар урмашуулга тухай хүнүүдтэ ойлгуулха хэрэг мүн. Һурагшад үйлэдбэриин фонднуудтай, ажалай нормо ба хүдэлмэриин сэн ягаад тогтоогдодог тушаа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ ба продукциин өөрын үные хямдаруулга юунһээ дулдыдадаг бэ, завод доторой ажахын тоосоон гэһэн асуудалнуудтай танилсаха болоно.

Предприятиин түрүү дүй дүршэлые олондо ойлгуулха, түрүүшүүлэй дүй дүршэл ба шэнэ үүсхэл бүгэдын шадабари болгохо хүдэлмэри һуралсалай гурбадахи разделдэ оруулаганхай.

Предприятиингаа түрүү дүй дүршэл олоной шадабари болгохо, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй шэнэ үүсхэл, шадабари шудалха хүдэлмэри гурбадахи бүлэгтэ оруулагдаа. Дүрбэдэхи һүүлшын бүлэг ажалшадые гоё һайханиие ойлгохоор хүмүүжүүлгэдэ, тэдэнэй культурна хэмжээ дээшэлүүлгэдэ зорюулагданхай.

Һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ гээшэ. Һургуулинуудта байра байдал олгогдохо, дүй дүршэлтэй, шадабари мэргэжэл ехэтэй экономистнууд, эрдэмтэд, инженер ба технигүүд пропагандистнуудаар томилогдожо, һуралсалай хэрэгсэлнүүдээр һурагшад гүйсэд хангагдаха ёһотой. Предприятинуудай клуб болон библиотекэнүүд коммунис ажалай һургуулинуудай хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэжэ шадаха бшуу. Дурсагдагша һургуулинуудай хүдэлмэридэ профсоюзай организацинууд, ажахын органууд ехэ анхарал хандуулха болоно. Гэбэшье эдэ һургуулинууд бүрэн ажахын партиина организацинуудай хиналта доро байха зэргэтэй. Коммунис ажалай һургулинуудай хэшээлэй удха шанарые ходо шалгажа байха, олонинтэ ажалшадые хүмүүжүүлхэ талаар энэ аргада хабаададаг хүнүүдэй хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ парторганизацинуудай уялга мүн.

Коммунис ажалай һургуулинуудта илангаяа залуушуулые хабаадуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Юуб гэхэдэ, ажалай арюун замда һаял гараһан залуу хүндэ ажабайдалай зүб харгы заажа үгэхэ, шадабари мэргэжэлдэ түргөөр һургаха ахамад нүхэд хэрэгтэй бшуу.

Пропагандистын эрдэм болбосоролһоо, шадабари мэргэжэлһээ коммунис ажалай һургуулиин хүдэлмэриин бүхы амжалта дулдыдадаг гээшэ. Ушар иимэһээ энэ һургуулиин хүтэлбэрилэгшэдые шэлэн олохо хэрэгтэ онсо анхаралтайгаар хандаха хэрэгтэй. Коммунис ажалай һургуули бүхэниие даагшаар инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, экономист, мастер, бригадирнуудые пропагандистаар томилхо шухала.

Дурсагдагша һургуулинуудай һурагшадай тоо 25—30 хүнһөө олон бэшэ байха зэргэтэй. Тиихэ мүртөө үйлэдбэриин шэглэл, һураха хүнүүдэй юрэнхы эрдэм ба мэргэжэлэй талаар бэлэдхэл хараада абан, бригада, халаан, цех, отделени, фермэнүүдтэ һуралсал эмхидхэгдэхэ болоно.

«Социалис мүрысөөнэй эмхидхэл саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай һаяхан абтаһан тогтоол ажалшадай зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлэй шэнэ арга замуудые заажа үгэнэ. Научно-техническэ революциин түйлагдажа байһан үедэ социалис мүрысөөн арадай ажахые хүгжөөхэ ба ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шэнэ шэнжэ шанартай үүргэ дүүргэхэ ёһотой гээд КПСС-эй ЦК тэмдэглэнэ.

Коммунис ажалай һургуулинууд үйлэдбэри хүгжөөхэ, бии байһан арга боломжонуудые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ, бэе бэедээ нүхэр ёһоор хандаха, коллективизм хүгжөөхэ талаар мүрысөөндэ хабаадагшадта шэнэ арга зам олгохо байһаниинь найдамтай.

В. АНТОНОВ.

Мэргэжэлээрээ омогорхоноб

БЭРХЭ сабхишан

Холын аянда ябахада, хүнтэй юуншье ушаржа тохёолдожо болодог ха юм. Гэнтэ юумэндэ үлгэлдэжэ, гутал, хубсаһаншье һандархаяа һаатадаггүй гээшэ. Иимэ ушар намтай тохеолдоод, хангирхаяа һанаһан гуталаа хадуулха һанаатай Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй хүн зониие ажаһуудалай хэрэгсэлээр хангадаг комбинадта орохо баатай бологдоо. Халта оошорто зогсобоб.

Хоёр эхэнэр сүлөөгүй батинка, сабхинуудые оёно. Түргэн заһабаришье хэнэ. Тээ саахануур шэнээр оёгдоһон, үбэл үмдэхэ хэдэн сабхи тэрээгүүр табяатай. Нэгэ залуу наһанай эхэнэр бии боложо хургаараа заажа байжа:

— Тэрээхэн дундахи хара сабхииень харуулыт,—гэжэ гуйба.

— Болохо, болохо. Харагты,—гээд нюдэндөө шэлтэй, маряатай буряад эхэнэр һуурииһаа бодожо урдаһаань һарбайха хоорондоо: «Энэтнай минии оёһон»,—гэбэ.

Урихан хандасатай, уран гартай энэ эхэнэрнай хэн гээшэб гэжэ һонирхоходо, Мария Александровна Шохонова болоно гээшэ. Энэ нүхэр гансата бэрхэ сабхишан болошоогүй ааб даа. Тэрэ эдир залуу ябахаһаа гартаа дүйтэй байһан. Эжынь гутал оёхо, уллахадаа хотон соогоо бэрхэшүүлэй нэгэн һэн. Басагадаа өөрынгөө уран гарта һургажа захалһан юм. Маша оролдосотой, шуналтай, эхилһэн захалһан юумэеэ һанаандаа хүрэмөөр дүүргэхые оролдодог байха. Эдир залуудаа оёжо һураһан энэ дүй дүршэлынь хожомоо туһатай байшоо һэн.

Юуб гэхэдэ, һураһан юумэн һураар татуулхагүй гэдэгтэл олоһон багахан дүй дүршэлөө улам баяжуулжа, хүн зоной аша туһада хүдэлхэеэ бодоо һэн. Эгээл иимэ сэдьхэлтэйгээр хоёр һарын сабхишанай курса дүүргэжэ гараа бэлэй. Һургаһан мастерынь хэһэн хүдэлмэридэнь эрхим сэгнэлтэ үгөө.

Магтаалтай ябаһан Мария Александровна улам зоригжон, эршэтэйгээр хүдэлжэ ороо. Түрүүшын үдэрһөө амжалтаарнь урмашаашад олон һэн. Ямаршье голодоһогүйгөөр сабхи, ботинкануудые оёдог, заһабарилдаг, юрэдөө, хүнэй һанаан соо юумэ хээд орхидог һэн. Эгээл тиимэһээ Мария Александровнада захил хэхэ дуратайшуул улам олошороо. Юушье хэхэдээ хайша хэрэг хандажа үзөөгүй. Сэдьхэл бодолоо табижа хүдэлһэн хүн лэ амжалта түйладаг юм гэжэ тэрэ һайн мэдэхэ байгаа. Тэрэнэй оёһон модельнэ сабхи эрхим сэгнэлтэдэ хүртөө.

Нүхэр Шохонова найман жэлэй туршада таһалгаряагүй дуратай мэргэжэлээрээ хүдэлжэ байнхай. Баян дүй дүршэлтэй сабхишан гэжэ алдаршаа.

Энээнһээ үндэһэлжэ, һара бүрингөө даабариие 120 процент хүрэтэр дүүргэдэг байһаниинь гайхалгүй ааб даа. Ажалшадай дурадхал, һанамжаяа оруулдаг дэбтэр ирахада, олон тоото һайшаалай үгэнүүд Мария Александровнагай нэрэ дээрэ бэшэгдэнхэй. Энэнь үндэр амжалтыень бодотоор гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

Мария Александровнатай хөөрэлдэхэдэ иигэжэ хэлээ һэн:

— Би хүдэлһэн энэ үе соогоо хэдэн сабхишадые һургажа гаргааб. Мүнөө намтай суг хүдэлжэ байһан Галина Миронова һурагшам гээшэ. Ехэ бэрхэ сабхишан болонхой...

Эрхим һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө нүхэр Шохонова агуу багша Ленинэй түрэһөөр түүхэтэ 100 жэлэй ойн медаляар шагнагдаа бэлэй.

Ц-Д. ХАМАЕВ.

ОЛОНДО МЭДЭЭЖЭ КЛУБ

Энэ һургуулида ажалай, дайшалхы болон революционно алдар солын булан эмхидхэгдэһээр тиимэшье үни болоогүй юм. Ушар юуб гэхэдэ, хэдэн жэлэй саада тээ, урдань Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат шадархи 12-дохи һургуулида багшалһан, мүнөө Советскэ Союзай Герой, лётчик ябаһан П. Харитонов энээндэ эхи заха табилсаһан гээшэ. 52-дохи һургуулиин һурагшад хүршэ һургуулидань багша ябаһан айлшанай хүрэжэ ерэхэдэ аргагүй баясаһан, Геройн алтан медалиие хаража һонирхоходоо, һургуулидаа музей байгуулая гэлсээ бэлэй.

Мүнөө тус һургуулида «Байгал» гэһэн нэрэтэй ажалай, дайшалхы болон революционно алдар солые харуулһан тусхай клуб байгуулагданхай, үхибүүдэй хэһэн, суглуулһан хүдэлмэри холо ойгуур суурхажа эхилэнхэй. Клубай хүдэлмэри республикын һургуулинуудта мэдээжэ болонхой. Тэрэнэй хүдэлмэриие түрэлхидэй комитедэй гэшүүн Николай Дмитриевич Копылов хүтэлбэрилжэ, шухаг болоһон материал, зэр зэмсэг суглуулжа, клубайнгаа экспонадуудые олошоруулжа байдаг хүн юм. Николай Дмитриевич мэргэжэлэйнгээ талаар өөрөө барилгашан. Тэрэнэй уран гараар Улаан-Үдэ хотодо, мүн республика дотор хэдэн олон дабхар гэрнүүд, шэнэ шэнэ участогууд бии болгогдонхой гээшэ. Зүгөөр нүхэр Копылов багашуулай эрмэлзэлдэ туһаламжа үзүүлхын тула сүлөөтэйл сагтаа эдэнэртэйгээ хөөрэлдэжэ, энэ тэрэ юумыень хэлсэжэ байдаг лэ. Тиихэдэ үшөө нэгэ нюусань гэхэдэ, Николай Дмитриевич Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай түүхээр һонирходог, хубиингаа библиотекэдэ дэлхэйн хоёрдохи дайн тухай бэшэгдэһэн совет болон гадаадын оронуудай авторнуудай номуудаар тон баян.

Мүнөө тус клубай гэшүүд совет сэрэгшэдтэй бэшэг абалсадаг, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадагшадтай, ажалай түрүүшүүлтэй хододоо уулзалга үнгэргэдэг.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада тус клубай гэшүүдэй нэрэ дээрэ таба мянганһаа дээшэ амаршалгын бэшэг, телеграммануудабтаһан байна. Энээнһээ гадна, клубтань орон соогоо, мүн дэлхэй дээрэшье мэдээжэ болоһон совет полководецуудай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда алдаршаһан баатар сэрэгшэдэй фото-зурагууд олон.

Советскэ Союзай дүрбэ удаа Герой болоһон маршал К. Г. Жуков үхибүүдэй нэрэ дээрэ өөрынгөө бэшэһэн дурасхаалай ном үнгэтэ фото-зурагтайгаар һаяхан эльгээһэн байна. Тэрэшэлэн клубай гэшүүд олоһон шухаг экспонадуудаа нягта наринаар хадагалжа байдаг.

Энэ һургуулиин пионернүүдэй дружинада Советскэ Союзай Герой В. Б. Борсоевой хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй.

О. МЕРКУЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: пионернүүд ээлжээтэ хөөрэлдөөнэйнгөө үедэ.

Хизаар ороноо шэнжэлэгшэдэй булан

АМЖАЛТАТА ТҮРҮҮШЫН ЖЭЛ

Байгша оной июль һарын 5-һаа 10 болотор республикымнай эдир аяншалагшадай заншалта 18-дахи слёт үнгэргэгдэһэн юм. Тус слёт дээрэ пионернүүд ба һурагшадай «Эхэ оромни» гэһэн Бүхэроссин аяншалгын нэгэдэхи жэлэй дүнгүүд гаргагдаһан.

Буряадай АССР-эй найман жэлэй ба дунда һургуулинуудһаа сугларһан 28 отряд гэхэ гү, али 450 хүн слёдто хабаадаа. Слёдой программа тон һонирхолтой байһан. Элдэб мэргэжэлээр, аяншалгын зургаан шэглэлээр конкурснууд үнгэргэгдэһэн, хизаар орон тухай выставкэ эмхидхэгдэһэн, олон үдэрэй аяншалганууд, спортын, ажалай болон дайнай ветерануудтай уулзалганууд болон уран һайханай наада харалга эмхидхэгдэһэн байха юм.

«Эхэ оромни» гэжэ аяншалгын түрүүшын жэлые үхибүүд һонирхолтойгоор үнгэргөө. Тэдэнэр ном ехээр уншана, мэдээжэ болоһон олон хүнүүдтэй бэшэлсэнэ, түрэл нютагаа һайса шэнжэлхые оролдон, хаба шадалаа, арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэнэ.

Аймаг дотороо илажа, республиканска слёдто хабаадалсаха эрхэтэй болоһон һургуулинууд Бүхэроссин аяншалгын зургаан шэглэлээр хүдэлмэрилжэ, түсэбөө дүүргэһэн байна. Иимэнүүд һургуулинуудай дунда Потанинай, Ивалгын, Зэдын, Хэрэнэй, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай һургуулинууд оролсоно.

Баргажанай дунда һургуулиин аяншалагшадай хүдэлмэриие онсо тэмдэглэмээр. Тэдэниие эдэбхитэй эмхидхэгшэ, багша Александр Федорович Большаков хүтэлбэрилдэг. Хараһан, үзэһэн тухайгаа, ээлжээтэ аяншалга тухайгаа тэрэнэй хөөрэхэдэ, үхибүүдэй нюдэд галаар ялалзан, холын замда шангалан мордохоёо хүсэдэг юм.

Үнгэрһэн республиканска слёдой урда тэдэнэр арбан үдэрэй турша соо Баргажанайнгаа хадануудаар ябаһан, ехэ юумэ үзэһэн, шэнжэлһэн түүхэтэй. Тэдэнэр ганса мүнөө бэшэ, харин табан жэлэй хугасаа соо нютагайнгаа заповеднигэй ургамалнууд болон амитадые шэнжэлжэ, тэдэнэр тухай хөөрэһэн зоогеографическа карта зохёоһон байха юм. Тиин Баргажанай дунда һургуулиин һурагшад һуралсалай болон хүмүүжүүлхы талаараа тон шухаг материалтай болоһон. Тэрэшэлэн һурагшад Баргажанай комсомолой түүхэ тухай, политическэ сүлэлгэдэ байһан хүнүүд болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадагшад тухай материалнуудые суглуулжа, тэдэнэйнгээ заримыень дүүргэжэ байнхай. Революциин, дайшалхы болон ажалай алдар солын газарнуудаар аяншалгада хабаадагшадай Бүхэсоюзна 5-дахи слёт тухай һонирхолтой альбом Ульяновск хото нүхэр А. Ф. Большаков ошохоороо абаашаһан юм.

Мүнөөшье А. Ф. Большаков һурагшадтаяа хамта ажалаа үргэлжэлүүлһээр. «Эхэ оромни» гэжэ хоёр жэлэй аяншалгын түрүүшын жэлэй дабаа тэдэнэр амжалтатай дабажа гараа. Харин 2-дохи жэлэйнгээ үндэр өөдэ урма зоригтой дабшахань дамжаггүй.

Баргажанай дунда һургуулиин эдир аяншалагшадай орон нютагайнгаа баялиг шэнжэлжэ байһан хүдэлмэри бусад һургуулинуудай аяншалагшадай анхарал татаха бээ гэжэ найдагдана.

Н. АЖЕЕВА,
эдир аяншалагшадай республиканска станциин методист.

ХҮГЖЭМЭЙ ШЭНЭ ҺУРГУУЛИ

Загарайн аймагай Новоильинск тосхондо үхибүүдэй хүгжэмэй шэнэ һургуули нээгдэбэ. Тиигэжэ энэ тосхондо ажаһуудаг модошодой үхибүүд фортепьяно, баян ба хүгжэмэй бусад инструментнүүд дээрэ наадажа һураха аргатай болоо. Хүгжэмэй шэнэ һургуулида мүнөө 50 үхибүүн һуража захалаа.

Хандагатайн леспромхозой дирекци, партийна комитет, профсоюзай рабочком тосхондо хүгжэмэй һургуули нээхэ хэрэгтэ тон анхаралтайгаар хандаһан, гэр байрыень бодхоолгодо туһалһан, саашаашье туһалжа байхаар хараална. Новоильинскын һургуули хүгжэмэй инструментнүүдээр гүйсэд хангагданхай.

Мүнөө дээрээ аймаг доторнай үхибүүдэй хүгжэмэй гурбан һургуули хүдэлжэ байна.

Л. ВИЛЬМОВА,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ХАРГЫН ОЛЗО

Автомашинын жолоошон Доржо Дам[...]нов агнуурида дурат[ай] хүн. «Азатай хүнд[э] ан өөрөө ерэхэ» гэ[...]дэл, тэрэ ажал хэрэг[...]рээ ябахадаа элдэб [...] арьяатадтай дайрал[...] шадаг, шоно, шэлү[...] үнэгэ гэхэ мэтые ол[...]золдог заншалтай.

Доржо Цыбендор[...]евич «Красный Ок[...]тябрь» колхозой[...] һаалиин гүүртэнүү[...]һээ тоһоной пунктда һ[...] зөөдэг ажалтай юм. Һая тэрэ автомаши[...]раа Шулуу-ург[...] гэжэ газарта гүйл[...] ябатараа хоёр шоно обёоржо, нэгыень бу[...]дажа унагааба.

Үнгэрэгшэ зунд[...] эдэ хоёр дүтэ тойро[...]хи гүүртэ, отарану[...]дые дайлажа, олохо[...] мал бариһан, ехэ гар[...] хохидол ушаруул[...] байха юм. Одоол мү[...]нөө нэгэниинь алуу[...]жа, нүгөөдэнь доёо[...] доо.

Гурбан жэлэй саад[...] тээ Доржо Дамди[...] баһал «улайма харг[...] дээрэ шоно алажа, гү[...]рэнһөө 100 тухэри[...] колхозһоо нэгэ бяру[...] шагнал абаһан юм.

— Харгыда ябах[...]даа шононуудтай [...]ды дахин дайрал[...] хүм. Хэдэн жэлэй саа[...]да тээ Ехэ дабаан гэж[...] газарта нэгэ шоные ав[...]томашинаараа ара[...] дайруулаагүй һэм. Буугүй ябаһандаа ха[...]лаглаа бэлэйб,— гэж[э] Доржо Цыбендор[ж]евич хөөрэнэ.

Нүхэр Дамди[...] колхозой түрүү жол[...]шодой нэгэн. «ГА[З-]52» автомаши[...] капитальна заһабар[и] оруулангүй, хүдөө[...] ялхитай, уһа шабар[...] харгыгаар 200 мянга[н] километрһээ үлүү ябуулаа.

Манай корр.
Захаамин.

Элдэб һонин

Хүдөөгэй зоной аша туһада

Донецкэ инженернүүдэй зохёоһон ууралаар хүдэлдэг оньһон түхеэрэлгэ гурба—табан таһалгатай гэрые дулаасуулхаар хараалагданхай. Энэ түхеэрэлгэ керосинаар гү, али бэшэшье шэнгэн түлишөөр хүдэлжэ шадаха юм. Иимэ түхеэрэлгэнүүдые туршажа үзэхэдэ, тэрэнэй ехэ аша туһатайгаар хэрэглэгдэхэ байһаниинь элирбэ.

Ууралаар дулаасуулагдадаг үшөө нэгэ түхеэрэлгые хүдөөгэй тосхонуудта хэрэглэхэдэ болоно. Иимэ түхеэрэлгэнүүд шулуу нүүрһээр хүдэлдэг юм.

Гэрэй шэнэ шэмэг

Залуу айлай нэгэ таһалгатай байрада табигдахаар хараалагдаһан «Тимерецэ» (Залуу наһан) гэжэ нэрэтэй мебельнэ гарнитур Молдавиин магазинуудта наймаанда гараба.

Кишиневой «Кодры» комбинадта бүтээн гаргагдаһан гоё һайхан, таатай зохид энэ гарнитур 12 элдэб зүйлнүүдһээ бүридэнэ. Сервант, секретер, диван-оронууд тэдэнэй тоодо оролсоно.

Хоёр болон гурбан таһалгатай байрануудта табигдахаар хараалагдаһан мебельнэ шэнэ гарнитур республикын магазинуудта һаяар худалдагдажа эхилхэнь.

40 мянган байрануудта табигдаха мебель Молдавиин предприятинууд энэ жэлдэ бүтээн гаргаха байна.

ТАСС-ай корр.

Соёлой гуламтануудаар

Алтан шара набшын үе дүүрэжэ, хүйтэн амисхал газаамнай орожо ерэбэ. Хуряалгын халуун хүдэлмэриин охин буурантаад, соёлой гуламтануудта хүгжэм дуунай ирагуу аялга соностожо, хатар наадагшад, шүлэгүүдые уран гоёор уншагшад хаба шадалаа харуулжа эхилбэ.

Һаяхан Мухар-Шэбэрэй аймагай түб тосхоной соёлой байшанда һонирхолтой үдэшэ үнгэргэгдөө. Сергей Есенинэй уран найруулгын бэлиг шадабарида зорюулагдаһан үдэшэдэ хабаадалсахаяа хүн зон олоороо сугларaa.

Поэдэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай хөөрэлдөөнэй болохын хажуугаар уран зохёолшын шүлэгүүд шадамар бэрхээр уншагдаһан байна. Хөөрэлдөө үнгэргэхэ, шүлэгүүдые уншаха сценариие аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ Галина Кадрулева тааруу зохидоор зохёогоо.

«Веселые ребята» гэжэ дуу хүгжэмэй ансамбль Хяагтынгаа аймагта ехэ хүндэтэй. Энэ ансамблиинхид һаяшаг Мухар-Шэбэрэй аймагаар ябажа, бэлиг шадабаряа харуулба.

Самодеятельностиин артистнар Шаралдай, Заган, Хара-Шэбэр, Түгнэ тосхонуудаар ябахаһаа гадна, Мухар-Шэбэрэй соёлой байшанда шэнэ шэнэ дуунуудые дуулажа, шүлэгүүдые уншаһан, зугаа наада табиһан байна.

Айлшалагшад хаанашаье ябахадаа хүндэтэйгөөр угтагдаа.

В. ДАВЫДОВ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЫН ДҮНГҮҮД

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVI-дахи сесси юрэнхы политическэ асуудал зүбшэн хэлсэлгээ дүүргэбэ. Гурбан неделиин туршада үргэлжэлһэн зүбшэн хэлсэлгын үедэ зуу гаран гүрэнэй түлөөлэгшэд үгэ хэлэжэ, өөһэдынгөө правительствануудай гадаадын политикын программа дээрэ тогтоһон байна.

Манай бүмбэрсэг дээрэ эб найрамдал, аюулгүйе хангаха хэрэгтэ ООН-ой үүргые дээшэлүүлхэ тухай үргэн программа мүнөөнэй Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ Советскэ Союз дурадхаа юм. Совет делегациие толгойлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко үгэ хэлэхэ зуураа, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци дайн сэрэгтэй, эзэрхэг түримхэй ябуулгануудтай тэмсэхэ шухала зэбсэг болохо ёһотой гэжэ тэмдэглээ.

Буу зэбсэг хуряалгаар бүхэдэлхэйн конференци зарлаха тухай шэнэ, тон шухала үүсхэл мүнөөнэй сесси дээрэ Советскэ Союз гаргаа. Советскэ Союзай энэ дурадхал диилэнхи олон делегадуудай зүгһөө үргэн дэмжэлгэ абаа. Дайнда бэлэдхэлдэ гаргашалагдадаг асари ехэ мүнгэ зөөриие хүгжэлтын, үбшэ хабшантай, эдеэ хоолгүйдэлгэтэй тэмсэлэй хэрэгтэ зорюулагдаха ёһотой гэжэ хүгжэжэ байгаа оронуудай түлөөлэгшэд тэмдэглэһэн байна.

Европодохи шахардуу шанга байдалые һулаируулга бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангалгада шухала удха шанартай гэжэ үгэ хэлэгшэдэй эхэнхинь тэмдэглээ. Тиимэһээл социалис оронуудай үүсхэл оролдолгын ашаар Советскэ Союз ФРГ, Польшо болон ФРГ хоёрой хоорондо баталагдаһан договорнууд, Баруун Берлинэй асуудалаар баталагдаһан дүрбэн талын хэлсээн сесси дээрэ һайшаагдаа. Аюулгүйн, харилсаа холбооной асуудалаар бүхэевропейскэ зүблөө зарлаха тухай Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай оруулһан дурадхалые буруушаажа Генеральна Ассамблейн ендэр дээрэһээ хэнэйшье үгэ хэлээгүй ушарые эндэ тэмдэглэмээр.

Дайн байлдаае һүжэрөөгшэдые, тэдэниие дэмжэгшэдые үгэ хэлэһэн олохон делегадууд эрид шууд шүүмжэлээ. Холбоото Штадуудай дэмжэлгэдэ түшэглэн эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые хэжэ байгаа Израилиин засагаархидай моральна талаһаа гансаардаад байһыень зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүд харуулаа. Индохитадай асуудалые политическэ талаһаань гуримшуулха тухай Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын оруулһан долоон пунктһаа бүридэһэн дурадхал Вьетнамай дайнай асуудал шиидхэхэ имагтал гансал бодото үндэһэн мүн гэжэ үгэ хэлэгшэдэй эхэнхинь онсолон тэмдэглэһэн байна.

ООН-ой үүргые дээшэлүүлгэдэ зорюулагдаһан Советскэ Союз, бусад социалис оронуудай хэшээл оролдолгонууд яһала үрэ дүнтэй байгаа гэжэ Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ юрэнхы политическэ асуудал зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүд харуулаа.

ДАЙН БАЙЛДААНАЙ АЮУЛ ҺҮЖЭРӨӨД БАЙНА

Инди Пакистан хоёрой хилэ дээрэ дайн байлдаанай бодото аюул һүжэрөөд байна. Пакистанай арми эршэмтэйгээр дайн байлдаануудта бэлдэжэ байна гээд Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ. Хилэ дээрэхи районһоо хүн зониие нүүлгэнэ, үнэтэй зүйлнүүд, түхеэрэлгэнүүд ашаалагдан абаашагдана. «Индиие хяа бута сохие!» гэһэн уряа доро Пакистанда шовинис ёһоной хүдэлөөн үргэдэжэ байна.

Инди Пакистан хоёрой харилсаанай түүхэдэ иимэ шахардуу байдал нэгэтэ бэшэ тохёолдогшо һэн. Хорин дүрбэн жэлэй туршада бэеэ даанхай байха зуураа, Кашмирай асуудалһаа боложо эдэ хоёр гүрэн хоёр дахин дай хээ. Һүүлшын дайн 1965 ондо болоо һэн. Шиидхэгдээгүй политическэ асуудалнуудые бүри орёо болгохоһоо, хохидолдо оруулхаһаа, хүн зоноо алуулхаһаа бэшэ үрэ дүн дайн байлдаанууд эдэ оронуудта асараагүй гэжэ шаналмаар дүй дүршэлынь тобойсо харуулаа һааб даа. Хоёр арадуудта айхабтар ехэ гай гасалан асарһан 1965 оной хоёр неделиин дайнай харата муухай хойшолонгуудые Пакистанай, Индиин хүн зон мартаадүй байха.

Мүнөө Инди Пакистан хоёрой харилсаае шахардуу болгоһон шалтагаан хадаа Зүүн Пакистанһаа хашагдан тэрьелэгшэдэй асуудал мүн. Пакистанай сэрэгэй засагаархид оронойнгоо зүүн хубидахи хүн зониие хашажа, шуһата муухай дээрмэдэлгэ хэжэ эхилээ бшуу. Зүүн Пакистанай хүн зондо демократическа эрхэнүүдые олгохо гэһэн эрилтэ табидаг хүдэлөөндэ хабаадагшадые Пакистанай арми байгша оной мартын 25-һаа эхилжэ хашана, алана.

Иимэ эрхэ байдалые тэсэнгүй 9 миллион үлүүтэй хүн зон түрэл нютагаа орхижо, Индиин газар дайда руу нэбтэрэн орожо хорохо баатай болоо.

Хашагдан тэрьелэгшэдэй иимэ олоороо Инди ерэжэ байһан ушар ороной экономикодо айхабтар хүшэр хүндэ байдал тохёолдуулаа. Гай гасаланда ороһон олон миллион хүн зониие ороной элдэб хубида түхеэрэгдэһэн тусхай лагерьнуудта байлгаха баатай болоһон Индиин правительство нилээд ехэ гаргаша хээ. Энэнһээ уламжалан Инди Пакистан хоёрой харилсаан шахардуу боложо, Индостанай хахад арал дээрэхи амгалан байдалда гайтай аюул тохёолдоо бшуу.

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй энэ райондо һүжэржэ байһан үйлэ хэрэгүүдые уласхоорондын олониитэ һанаагаа зобонгёор угтаа. Дайн байлдаанай аюулые яажашье һаань зайлуулха шухала болоод байна гэжэ хүн бүхэн ойлгоно. Тиихын тула, эндэхи политическэ байдалые гуримшуулха, Зүүн Пакистанай асуудалые нютаг хүн зоной эрхэтэй, хүсэл эрмэлзэлгэтэй тааралдуулан шиидхэхэ болгодоно бшуу.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Энэрхы ёһоной туһаламжа

КАЛЬКУТТА. ТАСС-ай корр. С. Буланцев нигэжэ дамжуулба: Индиин эгээн томо портнуудай нэгэн — Калькуттын портдо һаядаа илангаяа хөөрдэм болонхой. Юундэб гэхэдэ, Зүүн Пакистанһаа хашагдан зугадагшадта элдэб янзын ашаануудые асарһан «Шилка» гэжэ совет теплоход ойрын үдэрнүүдтэ эндэ ерэжэ тогтоо. Тэрэшэлэн Хара далайн пароходствын «Бабушкин» гэжэ теплоход эндэхи портдо ашаагаа буулгажа байна. Индидэ хоргодожо, ами бэеэ абарха баатай болоһон Зүүн Пакистанай 9 миллион үлүүтэй эрхэтэдтэ туһа хүргэхын тула Индиин правительствада Совет гүрэнэй миинтээр эльгээһэн олон арбаад тонно эдеэ хоолой зүйлнүүд, медикаментнүүд ба бусад эдлэл хэрэгсэлнүүд ерэжэ байнхай.

ПЕНТАГОН ХАШАНА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Испаниин генеральна штабай начальник генерал-лейтенант Мануэль Диес-Алегрия гэгшэ Нью-Йорк ошоһоноо Мадридтаа бусажа ерээ. Испаниин генерал США-да арбаад хоногто байхадаа, американ сэрэгэй баазануудаар ябаа, США-гай обороны министр Лэйрдтэй, штабуудай начальнигуудай комитедэй түрүүлэгшэ Мурер ба Пентагоной бусад дээдэ тушаалтадтай зүблөө хээ.

США-гай сэрэгэй зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй Алегриягай хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үрэ дүнгүүдые американ хэблэл ехээр нюуна. Тиигэбэшье һаань, хэблэлдэ гараһан мэдээнүүдһээ багсаахада, Америкын тушаалтад Алегриятай хөөрэлдэхэ үедөө Испаниие НАТО-до нэгэдхэхэ тухай, тэрэшэлэн үнгэрэгшэ жэлэй август соо гар табигдаһан «хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай договорой» ёһоор, США-гай зүгһөө Испаниин армида ойрын сагаар элдэб зэбсэгүүдые үгэжэ болохо тухай асуудал табяа гэһэн һураг зэрэбэй Вашингтондо тараһые лаблана.

Эдэ бүгэдэнһөө харахада, НАТО-гой талаар сэрэгэй гаргашануудай заримые Испанида тохохын тула тэрээниие Хойто-Атлантиин бүлэглэлдэ элсүүлхэ гэжэ Пентагон оролдоно ха.

Канадын эрилтэ

ОТТАВА. (ТАСС). Канадын премьер-министр П. Трюдо пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, США-гай зүгһөө Канадада хохидол ушаруулхаар хараа бодолоо баримталжа үргэлжэлөө һаань, тэрээнтэй харилсаа холбоогоо, илангаяа экономикын талаар, хубилгаха баатай болгохобди гэбэ.

П. Трюдо Советскэ Союз Канада хоёрой хоорондын харилсаанда хабаатай асуудалнуудта харюусаха зуураа, нигэжэ тэмдэглээ: Советскэ Союз Канадатай худалдаа наймаа хэлгые шухалада тоолодог, Канада баһал худалдаа наймаанай харилсаатай байхые хүсэдэг гэбэ.

Забастовконууд үргэлжэлһөөр

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Шахтернууд, докернуудай забастовкэ хахад һара шахуу үргэлжэлжэ байна. Ажабайдалай үнэ сэнгэй ургалтаһаа, мүнгэнэй үнэгүй болоһонһоо уламжалан һүжэрһэн энэ забастовкодо хабаадагшад салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха эрхэ байдалыень һайжаруулха тухай эрилтэ табина. Засагай түлөөлэгшэдэй дэмжэлгэдэ түшэглэн, предприяти, шахтануудай эзэд хүдэлмэришэдтэй хэлсээ хэхэһээ арсана. Гэбэшье хүдэлмэришэд тэмсэлээ саашадань үргэлжэлүүлхээр зоригжонхой.

Шахтернуудай забастовкодо 20 штадай 100 мянган нүүрһэшэд хабаадана.

США-гай Зүүн эрьеын 45 мянга шахуу докернуудай забастовкоһоо уламжалан, Атлантиин океанай эрьеын, Мексикан тохойн портнууд хүдэлнэгүй.

Шираб Нимбуевич НИМБУЕ[В]

1971 оной октябриин 17-до үни удаан хүндөөр үбшэлһэнэйнгөө һүүлээр республикын наһажаал поэт, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Шираб Нимбуевич Нимбуев 61-дэхи наһандаа манһаа хахасан ошобо.

Ш. Н. Нимбуев Яруунын аймагай Маарагта гэжэ нютагта 1910 ондо түрэһэн. Рабфагта, удаань комвузда һуралсаа. Тэдэниие дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр эхин һургуулиин багшаар хүдэлһэн байна. Хүдөө нютагайхидайнгаа дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, Совет засагые магтан дуулаһан, зониие колхоздо орохые уряалһан шүлэгүүдые, дуунуудые зохёодог, олоной урда тэдэнээ уншадаг байгаа.

Эгээл түрүүшынь шүлэг 1931 ондо «Бурят-Монголой үнэн» газетын хуудаһанда толилогдоһон юм. Тэрэ сагһаа хойшо поэдэй шүлэгүүд хэблэлэй хуудаһанда ходол толилогдодог байгаа. Шираб Нимбуев зохёохы ажалайнгаа 40 жэлэй туршада хорёод ном хэблүүлээ, олон тоото онтохо, фельетон, дуу зохёоһон намтартай. Тэрэнэй зохёолнуудай олонхинь хүүгэдтэ зорюулагдаһан.

Арбаад жэлэй туршада МНР-тэ тусхай командировкодо байха зуураа, Ш. Н. Нимбуев совет болон монгол арадуудай хани барисаан тухай тон һайн шүлэгүүдые бэшээ.

Шираб Нимбуевич зохёолнуудые хэблэлдэ бэлдэхэдээ, тэдэниие заһан найруулха талаараа онсо бэлигтэй һэн. «Буряад үнэн» газетэдэ литературна секретариин, Буряадай номой хэблэлдэ уран зохёолой, хүүгэдэй литературын редакторай тушаалда хүдэлхэдөө, тэрэ бэлигынь эли тодоор харагдадаг байгаа. Нэрлэгдэһэн тушаалнуудтаа хүдэлдэг байхадаа, залуу авторнууд[...] нэшэгүй ехэ туһа хүргэдэ[г ...]

Коммунист, ниитын ябуулагша байһан Шираб [Ним]буев олоной ажабайдал[...]хитэйгээр хабаададаг, ном[ой хэб]лэлэй партийна эхин [органи]циин секретаряар һун[...] уншагшадтаяа ходо [...] һайн хэрэгтэ уряалһа[н ...]дээ уншадаг байһан. Шира[б Ним]буев бэлигтэй поэт байха[...]на, бэлигтэй журналист[...]цист юм.

Олон жэлэй туршада [...] болон ниитын ажал [...] ябуулһанайнгаа түлөө [...] Нимбуев медальну[д ...] БурАССР-эй Верховно [...] Президиумэй Грамо[та...] шагнагдаһан. Мүн баһа [...]дай АССР-эй соёлой габ[ьяата] хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн [...] нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм.

Шираб Нимбуевич Ни[мбуе]вай гэрэлтэ һайхан дүр[...] хани нүхэдэйнь, хамаг [...] дайнь сэдьхэл зүрхэндэ хэ[...] мартагдахагүй.

Бүлэг нүхэд[...]

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

БурАССР-эй Уран зохёолшодой болон Журналистнуу[дай] холбоонууд, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй [...] Хэблэлэй хэрэг эрхилдэг управлени, Буряадай номой хэбл[элэй], «Буряад үнэн» газетын, «Байгал» журналай редакцинууд ре[с]публикын мэдээжэ поэт, номой хэблэлэй уран зохёолой реда[к]тор байһан, КПСС-эй гэшүүн, СССР-эй Уран зохёолшодой бо[]лон Журналистнуудай холбоонуудай гэшүүн, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Шираб Нимбуевич Нимбуев үни удаан хүндөөр үбшэлһэнэйнгөө һүүлээр байгша оной октябриин 17-до наһанһаа нүгшэбэ гэжэ гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсэнэ. Октябриин 20-до, 15 сагта Буряадай номой хэблэлэй байшангһаа (Советскэ гудамжын 25 гэрһээ) бэе гаргагдаха.

Хэблэлдэ гүрэнэй нюуса сахиха управлениин хүдэлмэрилэгшэд ахалагша редактор Л. Ш. Базаровагай эсэгэ

Шираб Нимбуевич НИМБУЕВАЙ

наһа бараһан ушарһаа гэр бүлынхидтэнь, түрэлхидтэнь гүнзэгы шаналалаа мэдүүлнэ.

Н-01569. Заказ № [...]